

ARQUIVO HISTÓRICO PROVINCIAL DE LUGO

Tempo de infancia

no Arquivo Histórico Provincial de Lugo

Decembro de 2019

XUNTA DE GALICIA

Organización:

Xunta de Galicia.

Consellería de Cultura e Turismo

Conseleiro:

Román Rodríguez González

Coordinación:

Arquivo Histórico Provincial de Lugo

Mª Dolores Pereira Oliveira

Textos:

Carla María Cociña Iglesias

Mª Dolores Pereira Oliveira

Selección de fotografías:

Carla Mª Cociña Iglesias

Mª Carmen Álvarez Bringas

Tratamento de imaxes:

Eva Mª García Rivera

Cristina Prieto Ledo

Imaxe da exposición e catálogo:

Xosé Salgado/ Lía Santana

Deseño da exposición

e montaxe expositivo:

ITINERE

D.L.: C 2321-2019

Os arquivos, nomeadamente os de carácter público, son os custodios da memoria dos países, e como tales, conservan unha enorme cantidade de documentos nos que se recolle a pegada dos nosos devanceiros, que pode ser coñecida polas persoas na defensa dos seus dereitos e no recoñecemento das súas obrigas, ademais de formar parte do Patrimonio Histórico e Cultural.

No cumprimento das súas funcións básicas, recollen, conservan e serven os documentos que custodian, de xeito que sirvan ao conxunto da sociedade. Non esquecemos o feito de que os arquivos públicos acollan a memoria das institucións públicas que os produciron, defíneos como centros que gardan fundamentalmente os fondos das institucións do poder.

Estes fondos fan referencia ás actuacións das institucións que afectan á vida das persoas, impactando nelas de xeito diferente segundo os seus intereses e as súas posicións no conxunto da sociedade xa que da acción institucional deriva o tipo de sociedade na que estamos inmersos en cada momento histórico.

Maioritariamente os suxeitos da documentación custodiada nos arquivos públicos son os homes. Para as mulleres, aínda que están tamén presentes nestes fondos, as fontes nas que aparecen son “...difusas, fragmentarias e dispersas...”, en palabras de Olga Gallego. E se as mulleres non están presentes, estarano os nenos e as nenas?

Neste arquivo, en liña coas propostas da arquivística posmoderna, que suxire que as e os arquivistas poñan en valor aqueles documentos que recollen a memoria das minorías, tomamos en consideración o feito de que os nosos nenos e nenas non son visibles nos arquivos. E decidimos poñer en valor as fontes sobre a infancia que conservamos entre os case vinte quilómetros de documentos que custodiamos, e mostrar á vista da cidadanía os resultados.

Poucos son os documentos sobre a rapazada que podemos ofrecer aos usuarios. Nos producidos polas administracións públicas hai algunha información no fondo de Educación: información numérica das mestras e mestres sobre o alumnado das escolas rurais, actas de centros de ensino, actas de Xuntas e Comisións educativas, estatísticas de centros, expedientes de escolarización, algún expediente académico, propostas de expedición de títulos, incluso algún documento elaborado pola man das nenas e os nenos, como nas participacións en algúns certames de debuxo ou de redacción.

Outro é o caso entre os fondos de carácter privado que tamén custodian os arquivos públicos, como por exemplo o arquivo fotográfico de José Luis Vega, o fotógrafo lucense, que a Xunta de Galicia adquiriu en 1992, e que está conformado por máis de 200.000 imaxes. Aproveitando a existencia deste arquivo fotográfico, buscamos e atopamos un importante volume de fotografías nas que se atopan tamén imaxes de nenas e nenos. Como bo cronista gráfico da cidade entre 1941 e 1992, aínda que a maior parte dos negativos compréndense entre 1945 e 1985, Vega non só se ocupou de fotografar a vida dos adultos, os actos institucionais ou os eventos da cidade. Documentou tamén a vida de pequenos e pequenas, tanto no ámbito privado, na casa, ou na escola, como, sobre todo no ámbito público, no foro que é a cidade, unha cidade amable onde nenas e nenos podían xogar e desfrutar do seu tempo libre pola rúa, gozando en grupo, coas amizades e a familia, participando en actos institucionais como procesións ou desfiles, en actividades deportivas e de festa, e tamén, non hai tanto tempo, exercendo como forza de traballo en talleres, no reparto de mercancías ou nas obras.

A posibilidade de facer unha exposición fotográfica sobre este tema vén dada tamén polo carácter singular tanto do traballo de José Luis Vega, fotógrafo de “rúa” na súa primeira etapa laboral ao que engade o seu traballo para o diario “O Progreso” desde 1952 ata mediados dos anos 70, como do seu talante profesional e persoal. Xa dixemos noutras ocasións que ao examinar a obra deste fotógrafo dá a impresión de que todo lle interesaba e que de todo deixaba testemuño, e niso reside a grandeza do seu traballo e do seu legado: José Luis Vega fotografía a Vida e aínda que as súas fotografías carecen en moitas ocasións de calidade técnica, a súa espontaneidade fainas únicas

Presentamos pois á cidadanía unha escolma de 97 fotografías, nas que aparecen nenas e nenos nos máis diversos ámbitos de actividade. Practicamente todas pertencen ao fondo fotográfico de Vega, aínda que hai outras procedencias: algunhas da Sección Feminina, que exerceu tamén a súa acción na promoción de actividades especificamente orientadas ás nenas, como o baile galego, a ximnasia ou os talleres de fabricación de bonecas ou de bordado, ocupacións estas moi propias da mentalidade da época, que tiña ben definidos ámbitos diferenciados de intereses por sexos.

As fotografías seleccionadas están organizadas en sete seccións: “tempo de saúde”, “tempo de familia”, “tempo de aprender”, “tempo de lecer”, “tempo de festa”, “tempo de deporte”, e “tempo de traballo”. A través delas tratamos de reflectir todos os aspectos da vida pública e privada da infancia que é, dalgún xeito a de toda a sociedade. Este período temporal tan amplo permítenos apreciar por unha banda a evolución no espazo temporal que comprende a exposición e por outro a establecer as comparacións pertinentes coa nosa realidade actual. A nosa intención ten unha vertente nostálxica, sérvenos para lembrar momentos da infancia de moitos dos que por idade xa temos poucos recordos dela, e para ilustrar os cambios, e, por que non, para ensinar a outros moitos que non poden lembrala porque xa non a viviron deste xeito, os nosos fillos e netos, como eramos, como nos divertiamos, como traballabamos e estudabamos, en definitiva como viviamos.

Vaia por diante que a busca se centrou en localizar imaxes tanto de nenos como de nenas, de xeito que aparecese unha representación o máis ampla posible de imaxes dos dous sexos. A busca, por si mesma pode dar lugar a nesgos, xa que non se incluíron todas as que hai, senón unha escolma que representase a nenas e a nenos, tentando de equilibrar a representación, polo que somos conscientes de que este esforzo leva implicado unha busca concreta de imaxes de nenas, que aparecen en menos imaxes, pero que se seleccionaron porque as representan a elas; pola contra, hai un elevado número de fotografías de nenos que non foron elixidas.

E, unha vez localizadas as fotografías, que abarcan o período cronolóxico 1942 – 1976, conscientes de ter elixido a maior parte das imaxes de nenas que custodiamos, e de non ter seleccionado moitas de nenos, polo que, no conxunto do fondo sabemos que hai mais imaxes deles que delas, procedemos a analizar a mostra.

As fotografías totais nas que aparecen solo nenas, soas, en grupo ou con persoas adultas, son 21. As que recollen imaxes de nenos sos, en grupo ou en compañía de adultos, son 43. Outras 27 son fotografías de grupos nas que aparecen xuntos nenos e nenas, e hai outras 4 nas que non se pode determinar o sexo, porque son imaxes de bebés.

Polo tanto, podemos dicir que no grupo de interese co que estamos a traballar, nenos e nenas, pouco visible nos documentos custodiados neste arquivo tamén nos fondos fotográficos, nomeadamente no de Vega, as nenas son aínda máis invisibles que os nenos, a pesar de que se buscaron activamente imaxes que as visibilizasen.

Podemos realizar outras análises, por exemplo para determinar se hai diferenzas na representación dun ou doutro sexo ao longo do tempo:

Entre 1942, primeira data da mostra, e 1960, hai 10 fotografías de nenas, 23 de nenos, 8 nas que aparecen nenos e nenas e 3 imaxes de bebés. As das nenas fan referencia a contextos familiares, aparecendo cos seus pais e nais na casa, tamén do traballo que realizan, ben de apoio á economía familiar, descargando piñas coas súas nais, por exemplo, ou no traballo na fábrica, enlatando en Abella, á súa presenza en actividades da Sección Feminina ou na escola (baile, ximnasia...) e á participación en eventos coma as procesións do Corpus. Non aparece ningunha imaxe de nenas practicando deportes ou xogando na rúa ou na contorna da cidade, no río ou no parque.

As dos nenos recollen imaxes de traballo en obras ou talleres (de carpintería, de caldeireiría, de mecánica...), onde se inician na vida adulta e imitan o comportamento dos maiores, aparecendo algún deles

fumando, outras referidas á práctica de deportes, ás actividades e campamentos de grupos como os Boy Scouts ou a OJE (Organización Xuvenil Española), e ao desfrute do tempo libre, no río ou na rúa. As imaxes nas que están xuntos nenos e nenas responden sobre todo ao ámbito familiar: paseos, celebracións na casa, e tamén a participación en actos públicos de carácter relixioso, como a participación na procesión da burriña de Domingo de Ramos, ou a bendición das palmas.

Entre 1960 e 1977, última data da mostra, hai 13 de nenas, 20 de nenos, 20 onde aparecen nenos e nenas, e 1 dun bebé. Aprécianse xa cambios nas actividades: As fotos de nenos e de nenas traballando desaparecen. As nenas incorpóranse á práctica dos deportes: participan en carreiras, xogan ao baloncesto, ao voleibol, están na rúa xogando coas súas bonecas e coas súas bicicletas, aprenden a nadar, etc. Os nenos aínda son maioritarios na rúa e nos xogos. Son eles os que xogan ao ioiío, ás “bolas locas”, á burra, os que cambian cromos e xogan ao pano no adarve da muralla, pero as nenas comezan a aparecer tamén, sobre todo a partir de finais da década de 1960, e nomeadamente ao longo dos anos 70.

E cando están xuntos, nenos e nenas báñanse no río, examínanse nos centros escolares, van ás fogueiras de San Xoán, visten o traxe galego o Domingo das Mozas, vacínanse, participan en exhibicións deportivas conxuntas, van á Biblioteca Pública, disfrazázanse polo Entroido, comparten clase e continúan participando das actividades familiares.

Este cambio nas imaxes sinala un cambio nas mentalidades. As nenas xa empezan a saír do ámbito doméstico e das actividades consideradas tradicionalmente femininas, para iniciarse no mundo do público. É este un camiño que empezaba a asomar na vida da cidade, e que desde entón está en franca expansión, e co que gañamos todos e todas.

Antes do século XX os nenos e nenas eran considerados adultos pequenos que formaban parte da engrenaxe da sociedade e que se educaban para ser adultos e axudar a conservar o grupo social. A actitude moderna cara ás nenas e aos nenos emerxeu a finais do século XIX e é a actitude que desde entón dominou nas

sociedades occidentais. Dentro desta concepción configúranse como suxeitos, como seres reais capaces de percibir o mundo dunha maneira diferente á das persoas adultas, cunhas necesidades propias.

Non se pode pretender que os trazos que caracterizan esta etapa da vida permanezan conxelados no tempo, alleos ás influencias exteriores ou cambios que teñen lugar ao seu ao redor, con todo, como dixo Jorge Manrique, tendemos a pensar que “calquera tempo pasado foi mellor” e temos a sensación de que a nenez “xa non é o que era” guiados polos nosos recordos selectivos, idealizados e nostálxicos

É verdade, a infancia “xa non é o que era”, dito isto nun ton desprovisto de crítica ou desaprobación. De feito, ao longo do século XX e sobre todo, do transcorrido do século XXI, sufriu grandes cambios que reflicten, como é lóxico, os sufridos na nosa propia estrutura social. Vexamos algún destes cambios.

En primeiro lugar a introdución da educación estatal obrigatoria, que tivo dúas consecuencias fundamentais: por unha banda a xeneralización do ensino público (con escolas gratuítas financiadas con impostos, asistencia obrigatoria e profesores formados) eliminou progresivamente os nenos e nenas do mercado de traballo para situalos nas escolas; por outro, os centros escolares convértense na experiencia central das nenas e nenos, en especial entre os seis e os doce anos. A esta idade a rapazada debe saír da súa casa e entrar a un mundo descoñecido, onde aquelas persoas que forman a súa familia e a súa contorna ata ese momento, quedan fóra. Este feito marca o inicio do desenvolvemento deles e delas como persoa na sociedade á que pertence e é a través do colexio, que se lle van a entregar as ferramentas necesarias para desenvolverse no mundo adulto.

Tamén o progreso das ciencias consideradas “do neno” (psicoloxía, pedagogía, pediatría no ámbito individual e socioloxía no social) levou a considerar a etapa da infancia como idónea para a introdución de valores e normas socialmente aceptables e como consecuencia as nenas e os nenos pasaron a ser seres valiosos desde o punto de vista social. Ademais no ámbito legal as organizacións dedicadas a velar polos intereses da infancia experimentaron ao longo do século pasado un constante e persistente avance que culmina coa aprobación en 1989 da Convención dos Dereitos do Neno.

Con todo, os cambios máis influentes viñeron da man de factores demográficos e sociais; dunha parte os avances científicos (control de natalidade, descenso da mortalidade infantil...) e de política social (escolarización, pensións e acceso aos servizos sanitarios de calidade...) viñeron permitir que as mulleres, sen deixar de atender ás tarefas de coidados e do fogar, se incorporasen ao mercado laboral e con iso produciuse un paulatino e acusado descenso do índice de natalidade e da taxa de fecundidade, así como un aumento da idade na que as mulleres teñen fillos. Esta situación viuse complicada nos últimos anos pola crise económica e as súas consecuencias: a precariedade laboral e a dificultade de acceso á vivenda. É dicir, cada vez temos menos fillos e a idade máis tardía e as familias numerosas son cada vez máis raras (mesmo tendo en conta que os requisitos para ser familia numerosa se suavizaron notablemente). Cambiou tamén o concepto de familia, que é o principal referente na vida dun neno ou nena, e o medio onde se establecen as súas relacións primarias e o que marca as secundarias (amigos...), o status social e o conxunto de valores que acaban adoptando. Hoxe o concepto único e tradicional de familia (pai, nai, fillos/as) deu paso a unha ampla diversidade de formas: familias monoparentais, pais divorciados ou separados, irmáns procedentes de distintos pais/nais, parellas homosexuais..., que por suposto teñen unha profunda influencia no mundo infantil.

Tamén os cambios demográficos (aumento da esperanza de vida) e sociais son os responsables de que a rapazada de hoxe poida convivir con dous e mesmo tres xeracións familiares e que establezan unhas relacións afectivas moi especiais cos seus avós e avoas que a miúdo son os encargados dos coidados. Hoxe é habitual ver as avoas e os avós paseando bebés, levando e recollendo aos seus netos e netas do colexio e de todo tipo de actividades, exercendo un papel que outrora era desempeñado case exclusivamente polas nais.

O progresivo crecemento das cidades ofrece a pequenos e pequenas tantas desvantaxes como oportunidades. Ao lado das vantaxes está unha maior dispoñibilidade de servizos e a posibilidade de acceso a eles; do das desvantaxes están riscos derivados das grandes urbes (tráfico, delincuencia potencial...) que restrinxen a súa mobilidade e mesmo impiden a súa presenza nas rúas e prazas nas que outrora xogaban e establecían relacións duradeiras co seu grupo á vez que fixaban a súa pertenza a unha comunidade. Na

actualidade, o xogo libre en espazos abertos é pouco menos que misión imposible e o resultado é que pasan a maioría do seu tempo libre nas casas ou en actividades extraescolares

O progreso socioeconómico, científico e cultural que se deu durante o pasado século permitiu o concepto de infancia como un período de diversión e felicidade onde o xogo é unha actividade de suma importancia para o desenvolvemento afectivo, social e emocional de nenos e nenas, pero é quizais na forma de xogar no que máis se reflectiu o cambio de modelo social. Parece que nos encamiñamos a unha sociedade cada vez máis privatizada e individualista e sobre todo, tecnolóxica. Os xogos tradicionais e populares foron na súa maioría substituídos polo computador, o televisor e os videoxogos e en consecuencia a forma de xogar é hoxe menos colectiva, menos grupal, menos participativa.

Nos novos hábitos de lecer da infancia cada vez téndese máis ao illamento, ao xogo individual e sedentario e a alternativa máis común a ese “lecer en soidade” son os centros comerciais onde teñen cubertas todas as súas necesidades: boleiras, recreativos, establecementos de lambetadas, comida rápida, cinemas... o cal por outra banda contribuíu a reducir a súa práctica de exercicio físico, aínda que hoxe todos sabemos que a práctica regular de actividade física achega, xunto á prevención deste aumento do sobrepeso e a obesidade, “beneficios inmediatos como melloras no crecemento e fortalecemento dos ósos, en destrezas e habilidades físicas, nas capacidades cognitivas como a atención, a memoria e a toma de decisións, e no stress”.

O acceso ás novas tecnoloxías ofrece a nenos en nenas un amplo campo de exploración, pero á vez permite o seu acceso a unha información sen límite, sen filtros, un exceso de “coñecemento” cualitativo e cuantitativo. Neste sentido fálase do concepto de “infancia roubada”, caracterizada por unha cada vez máis acusada precocidade e a asunción de condutas preadolescentes e adolescentes a idades cada vez máis temperás, unha forma acelerada de vivir a infancia e de alcanzar permisos e actitudes non acordes coa súa idade agravada pola xeneralización dun uso inadecuado das redes sociais e teléfono móbil que están a modificar a forma de relacionarse entre iguais.

Por último réstanos dicir que quizais o que máis cambiou nestes anos é a maneira que temos como adultos de percibir a rapazada de tratalos e tamén a forma que teñen elas e eles de relacionarse cos adultos. E iso sen dúbida ten moito que ver cos cambios socioeconómicos e políticos que vivimos nun espazo temporal moi curto. En apenas setenta anos pasamos do nacional catolicismo en todos os ámbitos da vida, sobre todo na educación e na moral á democracia laica, da loita pola subsistencia a unha mellora xeral das condicións de vida, dun modo de vida austero á sociedade do progreso e do consumo, dos nenos e nenas como axuda necesaria ao sostén da familia a seres desde o nacemento case obrigados a realizar todo tipo de aprendizaxes, academicamente sobreexpostos, con moitos dereitos e moi poucos deberes; das familias numerosísimas ao fillo único....

Os tempos cambian. E os arquivos servimos tamén a cidadanía mostrando o proceso do cambio, e como afecta a todos os ámbitos das nosas vidas.

Introdución

As nenas e os nenos non están moi presentes nos arquivos públicos, poucos documentos conservamos que reflictan a súa presenza. Aínda así, presentamos unha escolma de fotografías sobre a rapazada que se custodia no **Arquivo Histórico Provincial de Lugo**, para coñecemento da cidadanía, na que se mostra como e de que xeito participaron as nosas nais e pais na vida da comunidade, e como, co transcorrer do tempo, foron cambiando as maneiras de estar no mundo, pasando das imaxes de nenas e nenos traballando e vivindo por separado a outras nas que xuntos practican deportes, xogan e comparten espazos de ocio e de formación.

Tempo de saúde

A saúde de nenos e nenas é un ben socialmente desexable, que empeza no seo da familia, onde aprendemos a importancia da hixiene persoal: lavarnos, alimentarnos correctamente, manter limpo o noso espazo persoal, etc. E tamén as institucións públicas nos axudan neste senso, por exemplo coa educación física na escola ou atendéndonos no hospital cando é preciso. Actualmente a importancia e o valor das vacinas está de sobra recoñecido, e existen calendarios de vacinación; antigamenterealizábanse campañas de vacinación, a través das que se ía inmunizando a rapazada.

Bebé acabado de
nacer no hospital
cos seus pais
e as enfermeiras
1947
Vega, 1364-33

O baño do bebé

1948

Vega, 1573-4

**Campaña
de vacunación**
1967
Vega, 7359-2

**Neno enfermo no
hospital, co seu pai**
1947
Vega, 1387-2

Nenas e nenos
esperando coas nais
para vacinarse na
Xefatura Provincial
de Sanidade
1972 Vega
10206-6

**Nenos bebendo
leite na escola**
1973
Vega, 10526-15

Nenas en ximnasia
1949
SF, 14-06-49

Nenos e nenas
fan ximnasia ao aire
libre coa enfermeira,
na celebración das
primeiras comunións
dos nenos e nenas
do Auxilio social
1967
Vega, 7588-13

**Neno con
chichoneira**
1947
Vega, 1312-6

**Neno almoçando
na cama**
1944
Vega, 795-22

Tempo de familia

A familia é para nenas e nenos, o refuxio seguro no que medran e inician a súa andaina pola vida. Desfrutar do tempo que pasan con ela, na rúa ou na casa, xogando cos irmáns e irmás, co pai ou coa nai, almorzando, paseando o indo ao parque é unha actividade que practicaron asiduamente elas e eles.

Nai e fillas na
sala da casa
1944
Vega, 795-17

**Nena xogando
co seu pai na cama**
1944
Vega, 795-11

**Familia na
Praza Maior**
1947
Vega, 1363-32

**Neno posando para
o fotógrafo con
dous homes**
1944
Vega, 1500-34

As nais, coas nenas
e os nenos mirando
os parrulos no Parque
1950
Vega, 1907-38

Familia numerosa

1954

Vega, 2618-2

Nenas e nenos
bañándose no
Club Fluvial
1966
Vega, 6988-26

**Familia de loito,
sen nai**
1954
Vega, 812-27

Irmãos e Irmãs
1955
Vega, 2844-18

Aia con bebé

1949

Vega, 1684-7

Tempo de aprender

A Lei de ensino primario de 1945 impón a separación de sexos na escola “por razóns de índole moral e de eficacia pedagóxica”. Este estado de cousas só cambiará coa Lei xeral de educación de 1970 que non obriga a separar por sexos na escola, abrindo as portas á coeducación. Entre estas datas, nenos e nenas estudaban separadamente, con contidos formativos diferentes, e fóra da escola practicaban actividades en común, eles en campamentos e actividades regradas, elas noutras consideradas “máis femininas”, como o baile galego ou os talleres de bonecas.

Grupo de nenos
alumnos dos
maristas
1944
Vega, 713-34

Nenas na escola
1971
Vega, 9418-13

Profesor nunha
aula mixta
1972
Vega, 10422-6

Foto de estudo dun
neno na escola
1953
Vega, 1500-17

Nenas e nenos
nunha gardería
do Auxilio Social
1972
Vega, 10135-14

Alumno do seminario
1947
Vega, 1247-1

Exames no Instituto
Lucus Augusti
1961
Vega, 4893-1

Nena recibe un
premio á lectura
das mans de
Dona Mercedes
Freire, directora
da Biblioteca
e do Arquivo
1967
Vega, 7359-13

**Campaña Mantén
limpo o colexio,
na Anexa**
1966
Vega, 7186-8

Nenas e nenos
premiados no
Certame Catequístico
Diocesano, co bispo
Ona de Echave
1968
Vega, 7999-22

Nenas en talleres da
Sección Feminina
1948
SF, 305-1-J3

Nenas das
Josefinas nunha
representación
de teatro lido
1972
Vega, 10072-7

**Nenas da Compañía
de María bailando,
no festival do colexio
1957**
Vega, 3406-4

Nenas e nenos len
bandas deseñadas
na biblioteca pública
1971
Vega, 9554-11

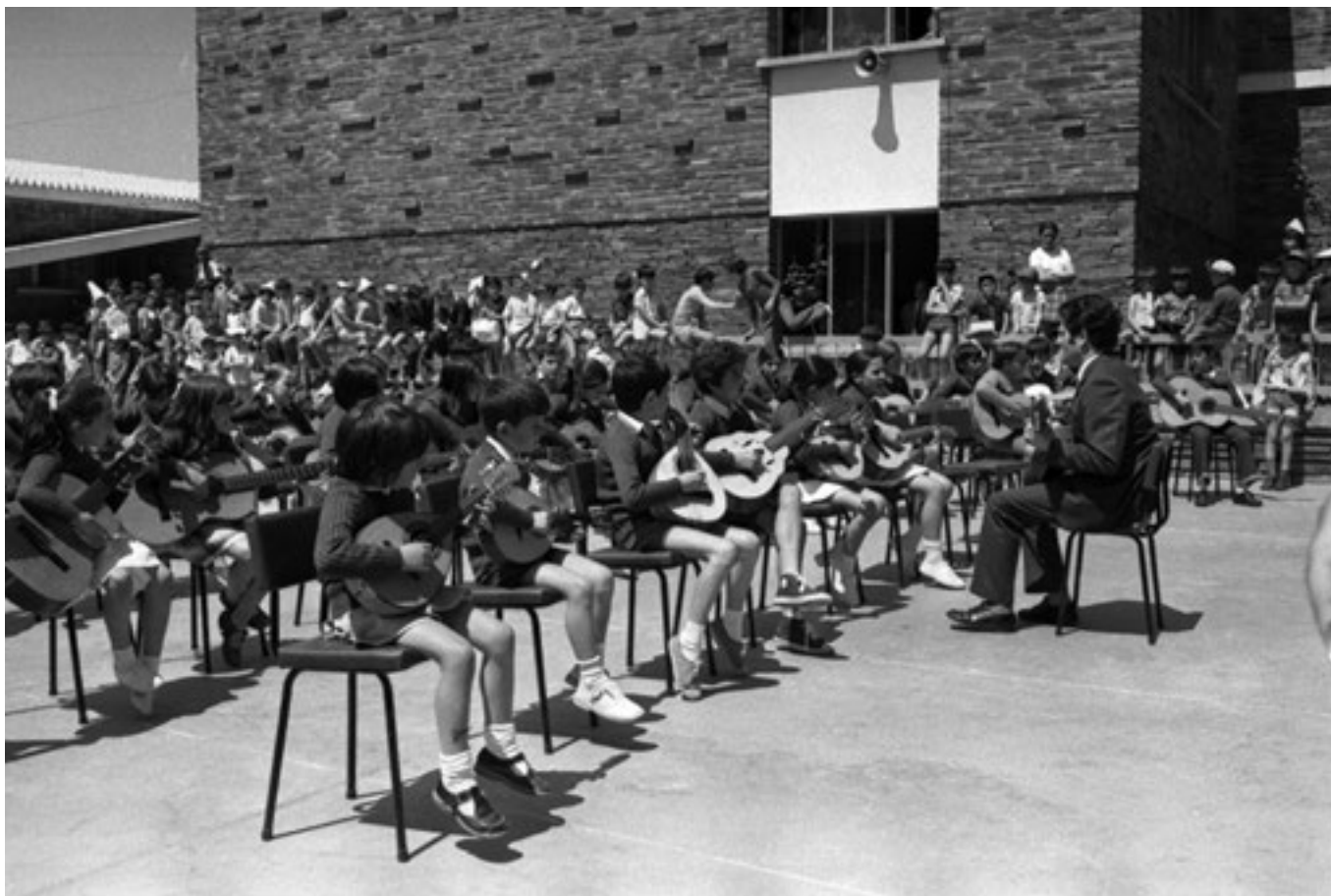
Nenas con arcos
de flores,
1948
SF, 24-06-49

**Schola Cantorum
do Seminario saíndo
para cantar á Virxe
da Esperanza**
1956
Vega, 3026-10

Rondalla de nenas
e nenos
1973
Vega, 10629-22

**Tuna dos Maristas
polo Cantón**
1972
Vega, 10172-8

Nenos da OJE
no campamento
da Devesa.
1947
Vega, 1395-8

**Nenos Boy Scouts
plantando rosas
na Praza San Domingos,
en tarefas de axuda
comunitaria**

1972
Vega, 10106-2

Nenos da OJE
montan tendas para
acampar na futura
cidade deportiva
1968
Vega, 7808-9

Nenos e nenas dos
Boy Scouts nunha
mesa petitoria
da Cruz Vermella
1972
Vega, 10351-15

Tempo de lecer

No só se aprende na escola, tamén xogar é un dereito para nenos e nenas, e unha fonte inesgotable de coñecemento e socialización. Actualmente, nenas e nenos non xogan nas rúas, pero isto non foi así sempre. Os nenos sobre todo, xogaban na rúa ás bólas, á burra, ao pano, á buxaina, etc. e ocupaban o espazo dunhas cidades máis amables que as actuais. Pouco a pouco, as nenas tamén se foron integrando nos xogos na rúa, xunto con eles, e participando do tempo de lecer, sen regras nin limitacións.

**Nena en bicicleta
pola praza Maior**
1973
Vega, 10450-26

**Nenos do Rosalía
de Castro xogando
na explanada diante
do colexio**

1974

Vega, 10996-4

Nenos fumando
no patio da escola
1967
Vega 7687-6

**Nena bebendo
na fonte**
1976
Vega, 11512-6

Nenos pescando
no río Cabe
Ca 1948
Arribas, 212

**Nenos preparados
para xogar á pelota**
1947
Vega, 1369-38

Nenas e nenos
no parque infantil
do Club Fluvial
1955
Vega, 6988-21

**Nenas e nenos
xogando á roda**
1967
Vega, 7209-23

**Nena xogando coas
bonecas**
1971
Vega, 9733-2

Nenos cambiando
cromos
1968
Vega, 7919-2

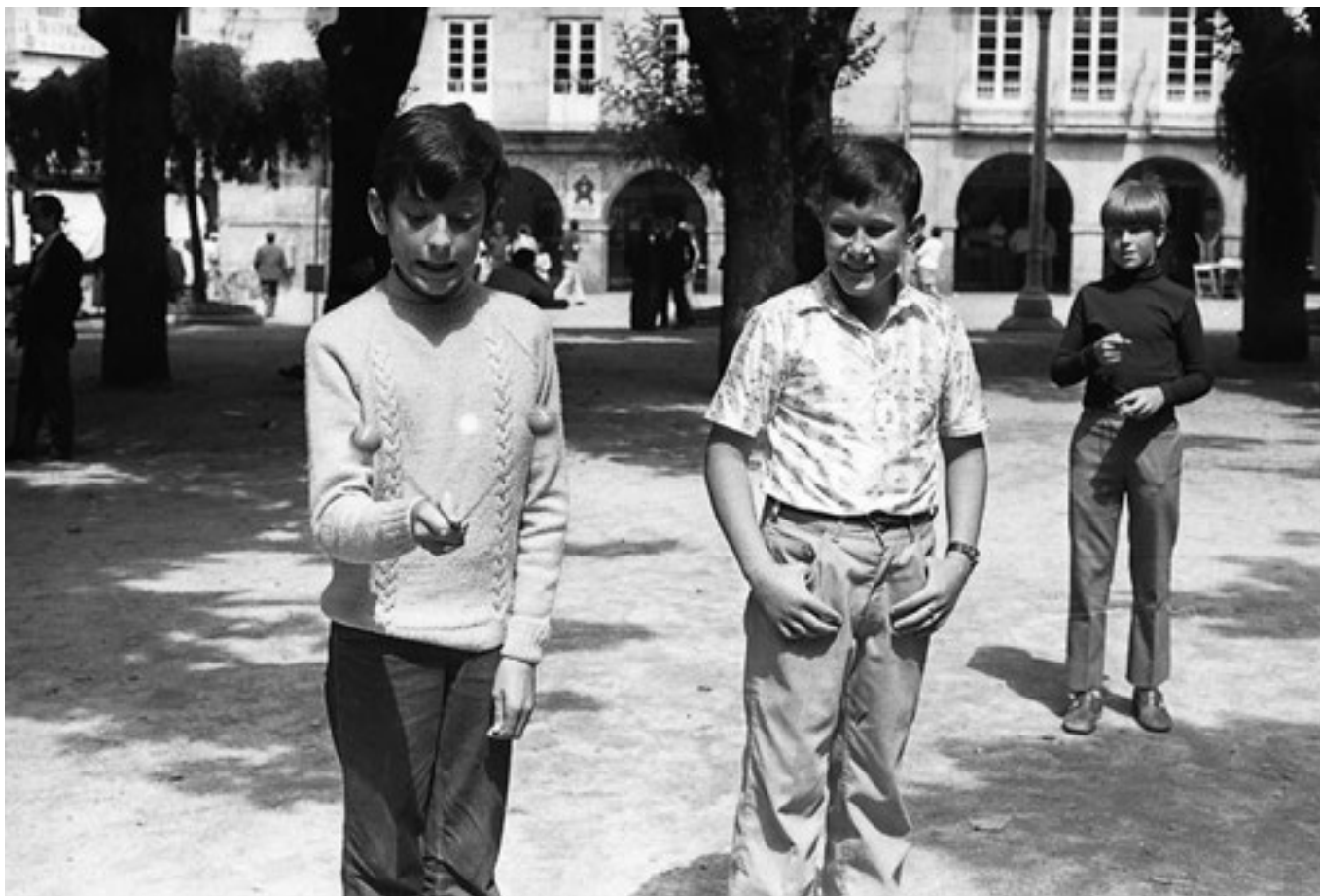
Nenos e nenas
xogando á buxaina
no Cantón
1968
Vega, 8103-8

**Nenos xogando
ás bólas**
1967
Vega, 7409-30

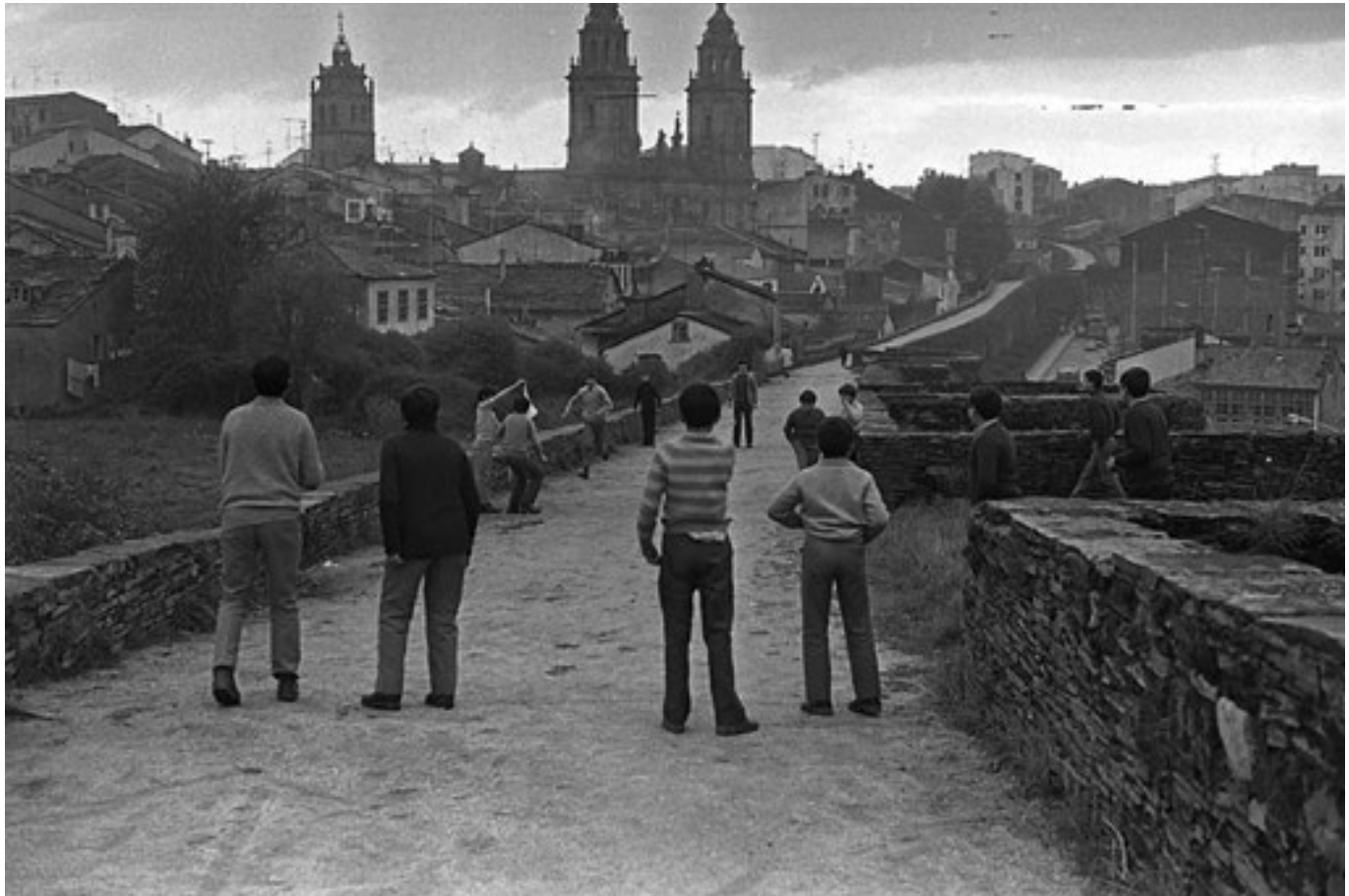
As “Bolas locas”
1971
Vega, 9714-14

O "joió"
1969
Vega, 8474-4

Nenos xogando ao
pano na Muralla
1971
Vega, 9869-9

Nenos xogando a
Churra, media manga
e manga enteira
1968
Vega, 7849-9

Tempo de festa

As festas son espazos de representación colectiva no espazo público, e non sempre espazos de participación en igualdade. Mulleres e nenas participaban activamente nas festividades e manifestacións relixiosas como as procesións, bendicións dos ramos, etc. pero menos nas de tipo non relixioso, nas que elas exercían como acolledoras na casa, e eles dominaban o espazo público. Hai que lembrar tamén que algún tipo de festa, como o Entroido, estivo prohibido, e só se puido celebrar a partir de finais dos anos 60.

Nena e neno con
traxes galegos no
domingo das mozas
1972
Vega, 10354-19

Nenos e nenas
disfrazados no
Entroido do colexio,
1976
11405-8

**Nena disfrazada de
Carapuchiña Vermella
polo Entroido no
círculo das Artes**
1972
Vega, 10001-3

Nenos xogando
con regalos de Reis
1972
Vega, 9922-1

Fogueiras de San
Xoán en Montirón
1967
7478-4

**Nena disparando
nunha barraca
do San Froilán**
1966
Vega, 7174-6

José Luis Vega e a
súa neta nas barracas
de San Froilán
1977
Vega, 11725-4

**Primeiras comunhões
de nenos e nenas**
1950
Vega, 1881-12

Nenas nunha carroza
1960
Vega, 4512-22

**Procesión dos
nenos e nenas que
acompañan a Burrica
o Domingo de Ramos
na Paza Maior**
1947
Vega, 5891-23

Vendo a procesión
da Burrica despois de
bendicir as palmas,
o Domingo de Ramos
1964
Vega, 5891-21

**Nenas na procesión
do Corpus**
1948
Vega, 1530-4

Tempo de deporte

Na actualidade consideramos o deporte como unha actividade de primeira orde para a nosa saúde e benestar independente do noso sexo, pero non sempre foi así. Nos anos corenta e cincuenta, as nenas non adoitaban practicar ningún deporte, e a súa actividade física era unicamente a ximnasia realizada na escola, se era o caso, ou coa agrupación da Sección Feminina. A partir de finais dos anos 60, as nenas incorporáronse á práctica dos deportes: natación, baloncesto, voleibol... pola súa parte, os nenos interesábanse, ademais de polo fútbol, por deportes máis minoritarios, como o rugby ou o judo.

Racing de fútbol sala
1972
Vega, 10172-2

**Porteiro de
fútbol e os seus
espectadores no
Seminario, 1943**
Vega, 384-22

Rapaces aprendendo
a xogar ao rugby
1967
Vega, 7625-4

**Partido de Voleibol
feminino no pavillón
dos deportes**
1969
Vega, 8357-4

Partido de
baloncesto feminino
no colexio da
compañía de María
1969
Vega, 8375-1

**Nenos atletas
na Praça Maior**
1947
Vega, 1339-19

Neno lanzando peso
1972
Vega, 10045-19

**Nenas atletas
tomando a saída
nunha carreira**
1967
Vega, 7420-11

Pinchacarneiro no
plinto na exhibición
polo Iº Trofeo
do Ministro de
Educación e Ciencia
1972
Vega, 10273-29

**Clase de natación
no fluvial**
1972
Vega, 10282-17

Nenos en barcas
no Miño
1943
Vega, 475-17

**Carreira de sacos
nos Maristas**
1946
Vega, 1245-26

Exhibición mixta de
judo no Iº Trofeo
do Ministro de
Educación e Ciencia
1972
Vega, 10273-16

**Partido de fútbol
mixto no Ángel Carro**
1973
Vega 1065-4

Tempo de traballo

Actualmente parécenos que nin as nenas nin os nenos, nin tampouco a xuventude debe traballar, senón ir á escola, ao instituto ou á universidade, e formarse para o futuro. Pero non hai tanto tempo, nenos e nenas debían deixar a escola e poñerse a traballar, para axudar ás minguadas economías familiares. As nenas traballaban servindo en casas, colaborando nos traballos familiares ou nas fábricas. Os nenos formábanse como albaneis nas obras, ou como aprendices nos talleres, empezando moi cedo a súa vida adulta, aprendendo dos maiores todo, incluso o pésimo hábito, entón tan habitual, de fumar.

Nenas descargando
piñas
1946
Vega, 1147-17

**Nenos albaneis,
un fumando**
1946
Vega, 1135-8

Neno repartidor
1947
Vega, 1347-18

**Nenos en taller
de caldeiraría**
1948, Vega
1599-12

Nenos albaneis
1947
Vega, 1274-12

Nenos traballadores

1947
Vega, 1421b

Neno en taller
de carpintería
1942
Vega, 346-8

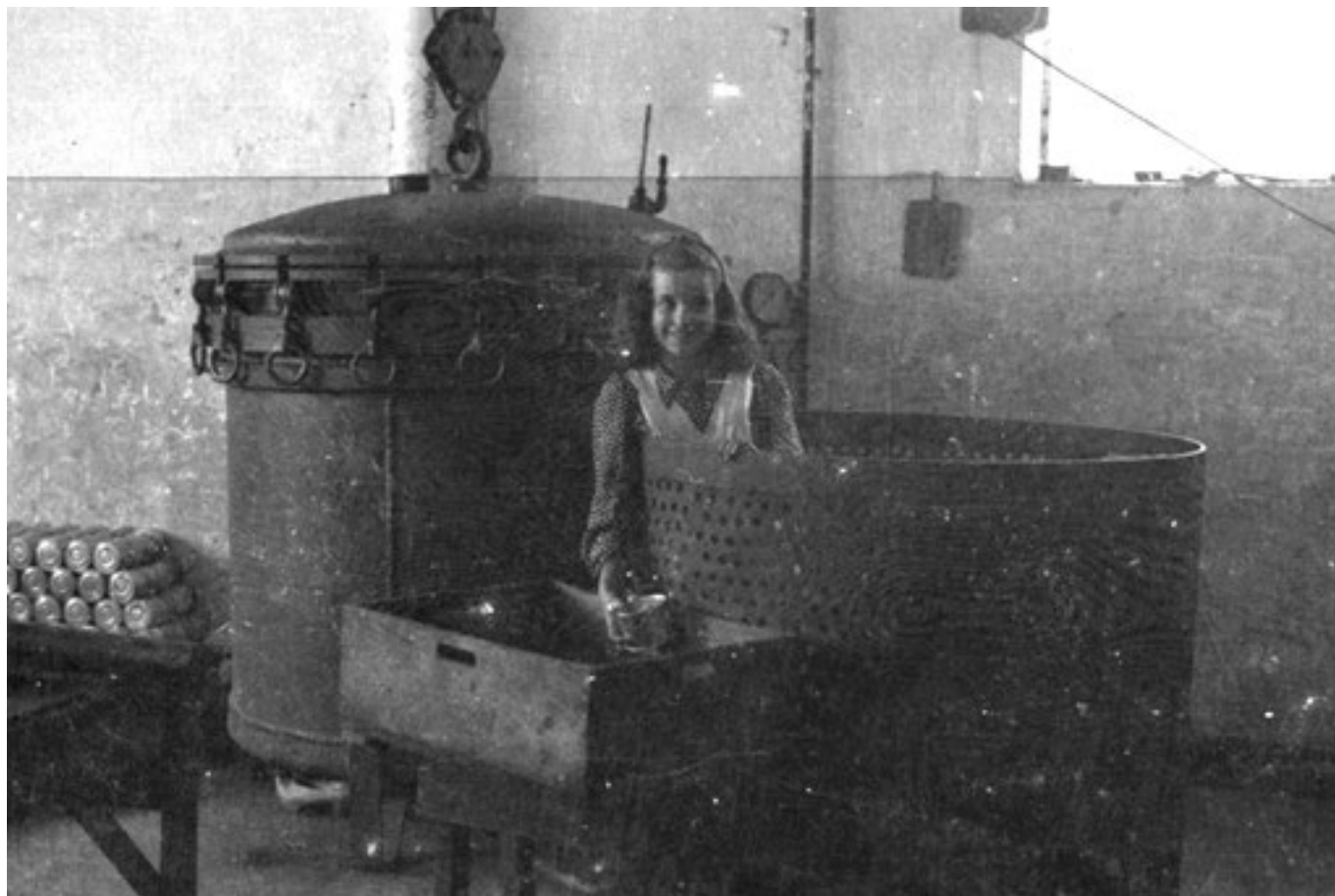

Nenos en taller
de mecánica
1950
Vega, 1837-37

**Neno con cesta
de pan**
1947
Vega, 1422-18

**Nena en
Industrias Abella**
1945
Vega, 1006-11

**Neno con carro
de herba**
1965
Vega, 6823-24

**Neno vendedor
de xeados**
1971
Vega, 9721-17

Documentos expostos

Presenza nas escolas

Escuela

Escuela

Distrito

Escuela unitaria de niñas de Orol

Municipio Orol
Fecha de creación

Provincia Lugo

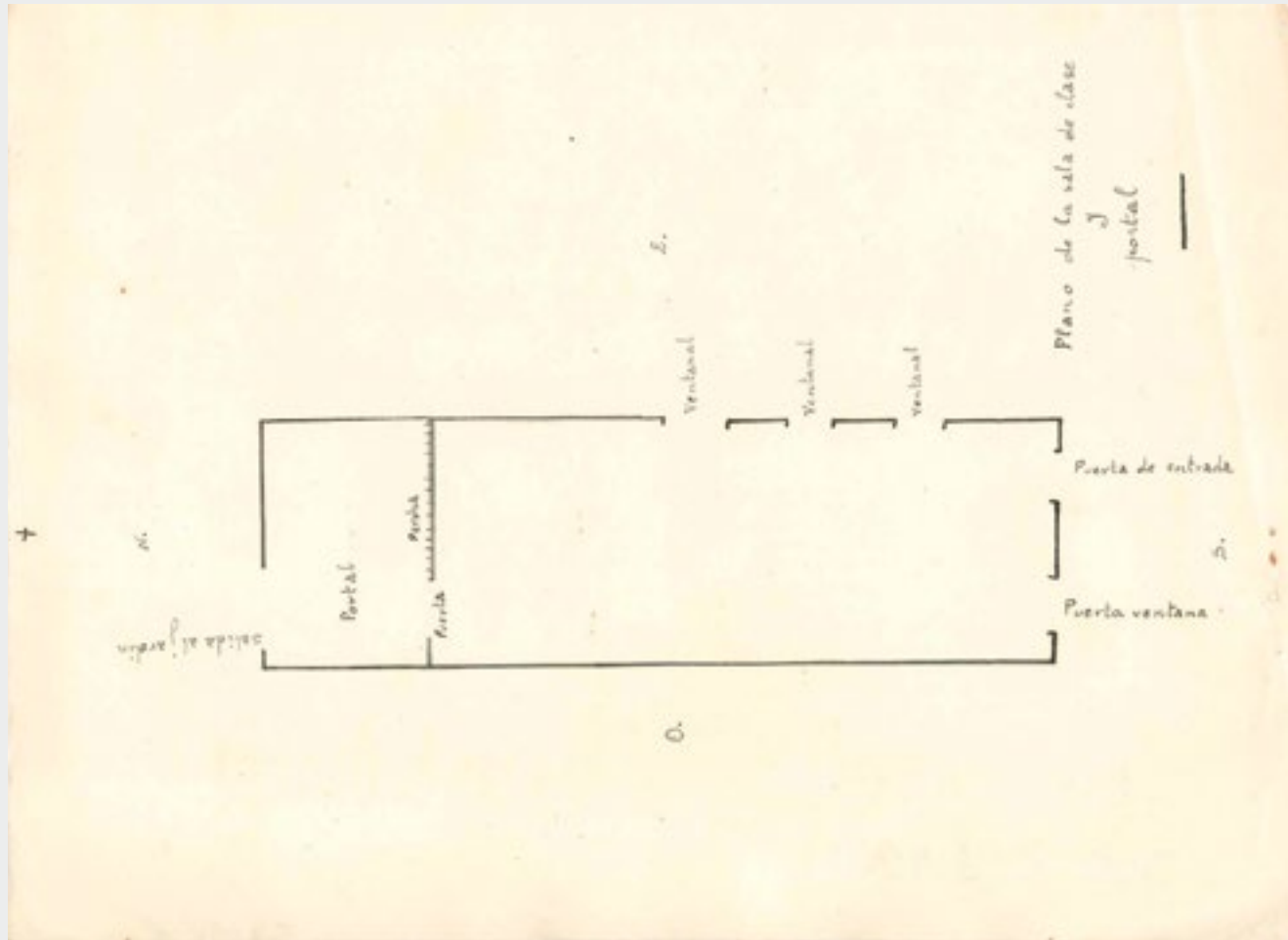
1-1-45 (Si fueran los otros datos)

Núcleo de Macedo	con una población de	1	niña
Núcleo de la Riva	con una población de	0	niña
Núcleo de la Caganova	con una población de	0	niña
Núcleo del Monte	con una población de	5	niñas
Núcleo de Sigüeiro	con una población de	5	niñas
Núcleo de Sidiño	con una población de	5	niñas
Núcleo de Larnba	con una población de	1	niña
Núcleo de Traves	con una población de	1	niña
Núcleo de Cabalar	con una población de	0	niña
Núcleo de Taboada	con una población de	1	niña
Núcleo de Lasareta	con una población de	1	niña
Núcleo de San Roque	con una población de	2	niñas
Núcleo del Ocas de Orol	con una población de	2	niñas
Núcleo del Río de Orol	con una población de	1	niña
Núcleo de Taboada	con una población de	3	niñas
Núcleo de Lasaldare	con una población de	1	niña
Núcleo de Lhamorta	con una población de	3	niñas
Núcleo de Lhamorta	con una población de	1	niña
Núcleo de Casa de Lhamorta	con una población de	0	niña
Núcleo de la Iglesia	con una población de	0	niña
Total de población infantil.		34	niñas

Matricular Media

1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
16	18	14	16	13	14	13	16	14	13	14	17	23	23	20	16	
1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942		
18	20	18	20	20	20	22	30	44	40	20	20	20	30	31	28	

1.
Estatística da
escola unitaria
de nenos de Orol
Delegación
Provincial de
Educación, 1943,
sig. 105418-02

2.
Esbozo da
escola unitaria
de nenas de Ourense
Delegación
Provincial de
Educación, 1943,
sig. 105418-02

Escuela (6) Mixta de Piñeira Taboada Lugo
Municipio Provincia

FECHA DE CREACIÓN

provisional definitiva

Orden de 24 abril 1927 «B. O.» de 7 Mayo 1927 Orden de _____ «B. O.» de _____

Distribución escolar

núcleo de Parroquia de Piñeira con una población de _____ niñas s 40
 núcleo de id id. id. de _____ niñas s 40
 núcleo de _____ id. id. de _____ niñas s _____
 núcleo de _____ id. id. de _____ niñas s _____

Total de población infantil 80

MATRICULA MEDIA

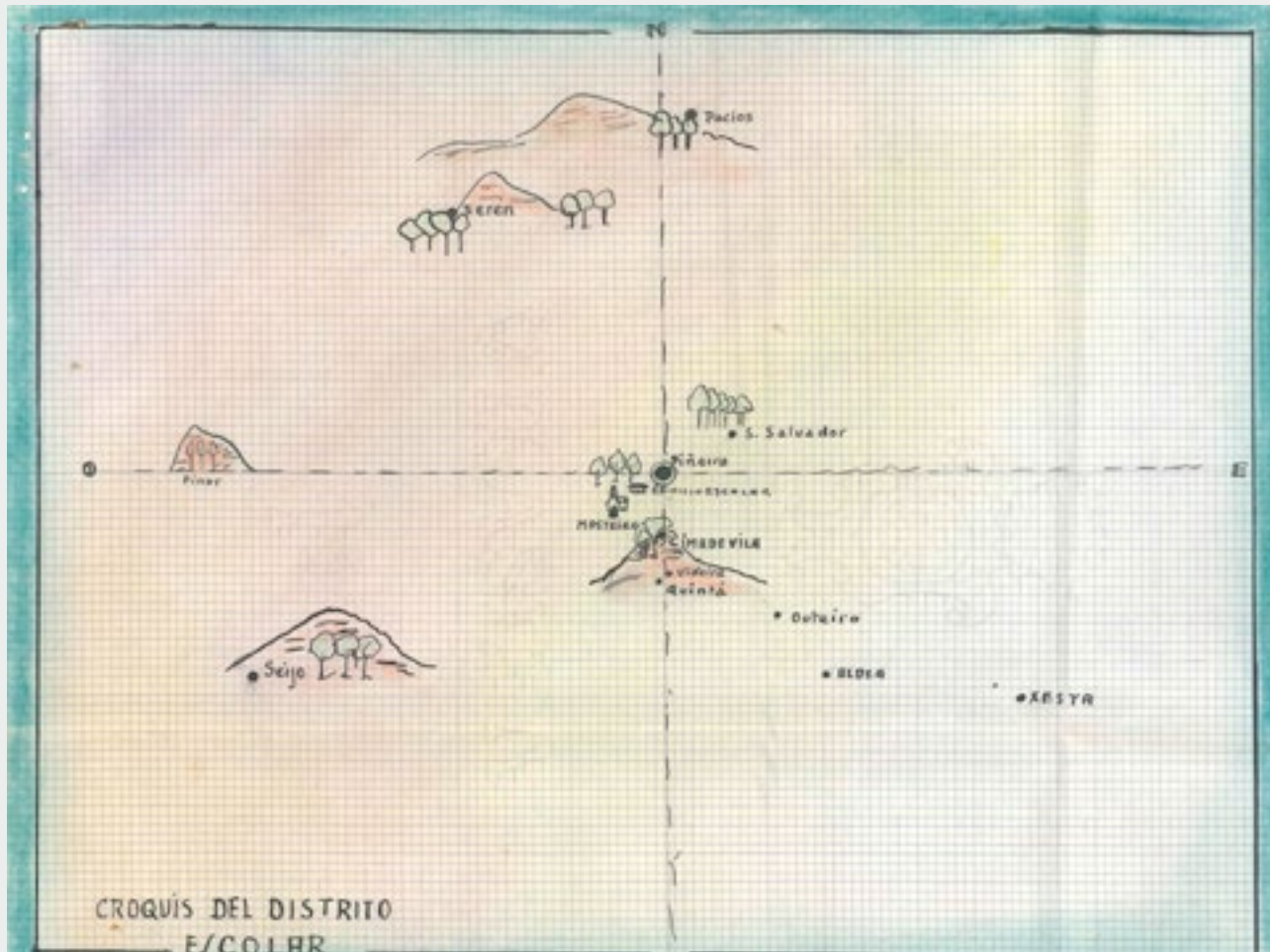
1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	Media total: <u>30.</u>			
	<u>28.8</u>	<u>24.19</u>			<u>22.09</u>			<u>23.4</u>	<u>23</u>	<u>29</u>	<u>30</u>	<u>22.3</u>	<u>27.8</u>				

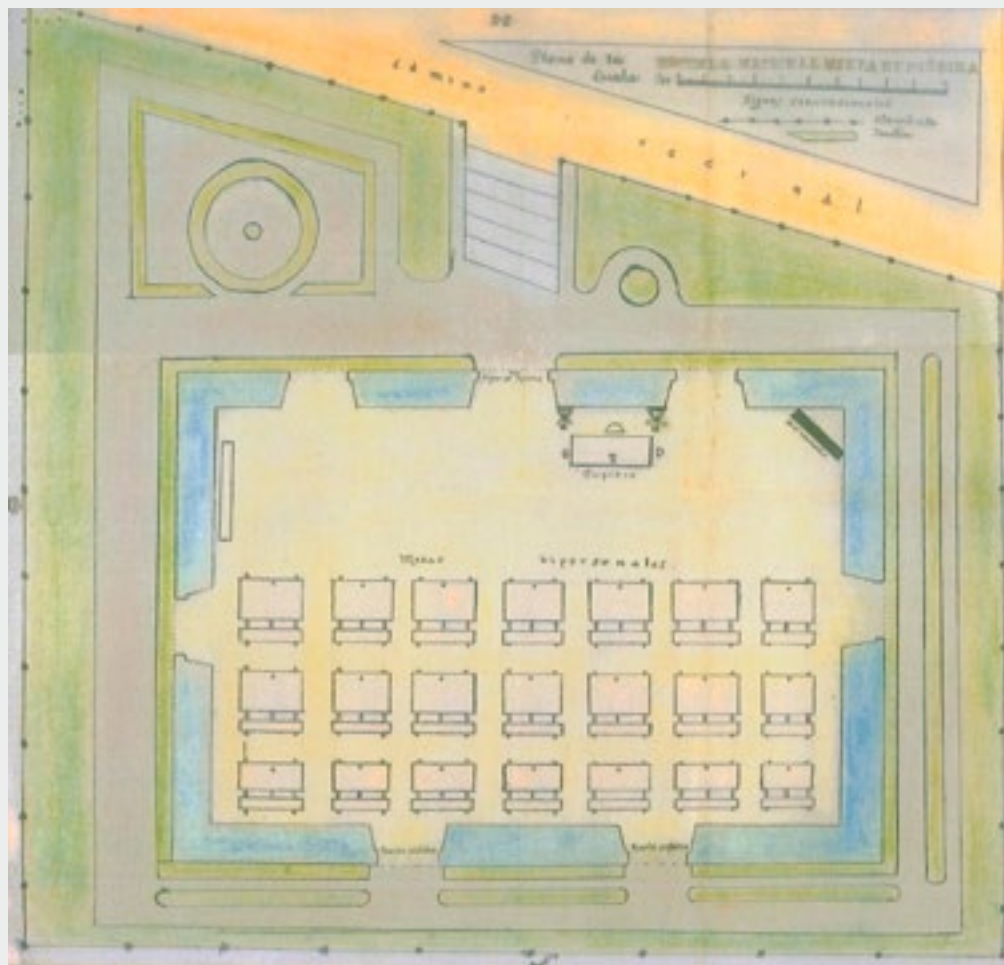
(1) Grupos de _____ secciones: unitaria de niños o niñas, mixta, párvulos, etc.

TIP. C. 2014 - LUGO

3. Estadística da escola mixta de Piñeira (Taboada) Delegación Provincial de Educación, 1943, sig. 79.327

4.
Esbozo do distrito
escolar da escola
mixta de Piñeira
(Taboada)
Delegación
Provincial de
Educación, 1943,
sig. 79.327

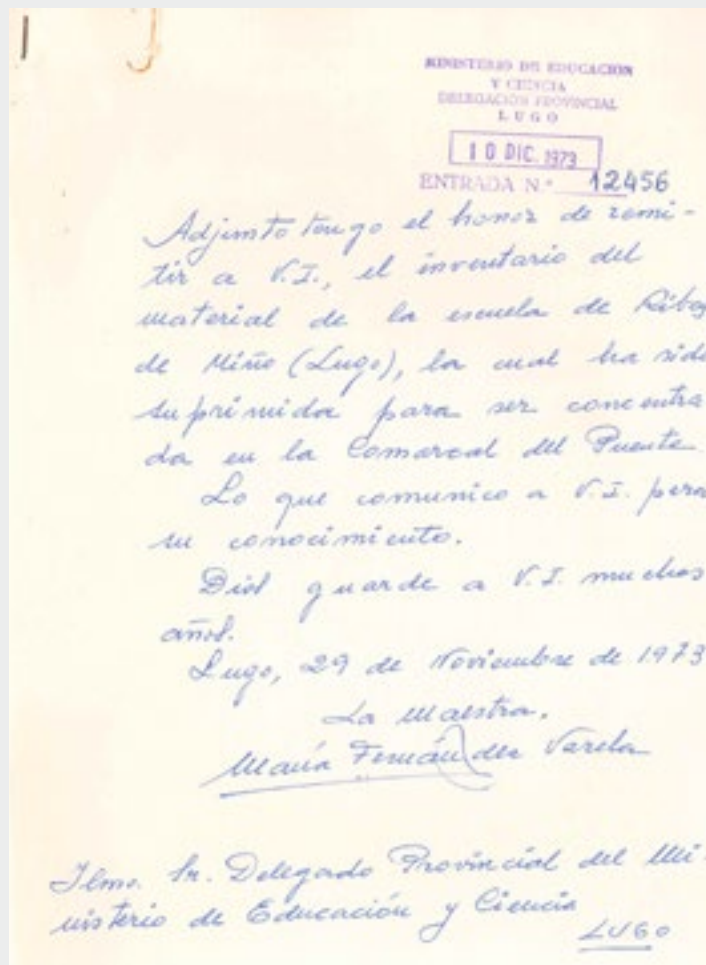

5.
**Esbozo da escola
mixta de Piñeira
(Taboada)**
Delegación
Provincial de
Educación, 1943,
sig. 79.327

6.
Oficio de remisión á
Delegación Provincial
do Ministerio de
Educación e Ciencia
do inventario de
mobiliario e material
inventariable da
escola de Ribas
de Miño (Lugo)

Delegación Provincial
de Educación, 1973,
sig. 105.417-05

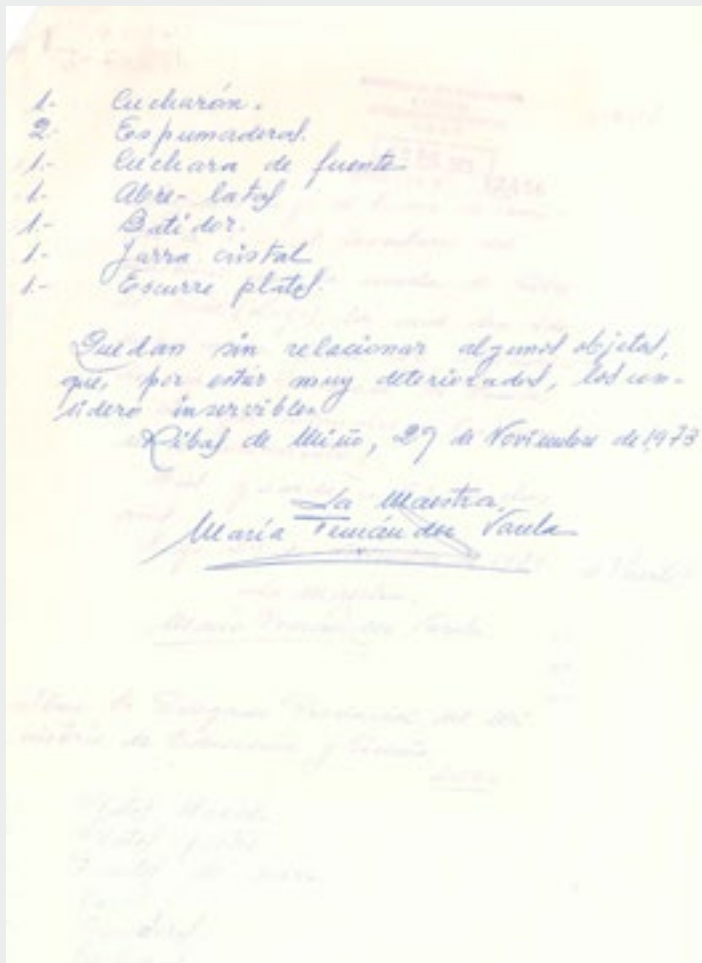
ESCUOLA DE RIBAS DE MIÑO (LUGO)
- INVENTARIO -

- 1- Crucifijo.
- 1- Cuadro de Franco.
- 1- Bandera Nacional.
- 1- Mesa del Profesor.
- 1- Sillon del Profesor.
- 2- Armarios de madera.
- 20- Pupitres bi-personales.
- 2- Esmenados.
- 7- Mapas.
- 10- Cuadros de Anatomía.
- 1- Esfera terrestre.
- 1- Proyector de cristal fijo.
- 2- Cajas con diapositivas.
- 1- Estufa de gas butano (instalada al Puente)
Tarés libel.
- 2- Caceras de porcelana de 31 cms.
- 1- Caceras de porcelana de 28 cms.
- 1- Caceras de porcelana de 24 cms.
- 2- Sartenes.
- 1- Freidora.
- 12- Platos bordes.
- 12- Platos llanos.
- 9- Platos postre.
- 2- Trípodes de hierro.
- 11- Vasos.
- 12- Cuchillos.
- 12- Cuchillos.
- 9- Cuchillos.

7.
Inventario
de mobiliario
e material
inventariable da
escola de Ribas
de Miño (Lugo)
Delegación
Provincial de
Educación, 1973,
sig. 105.417-05
(página 1)

8. Inventario de mobiliario e material inventariable da escola de Ribas de Miño (Lugo)

Delegación Provincial de Educación, 1973, sig. 105.417-05 (páxina 2)

Escuela mixta de niños de Villaboa
Ayto. de Puente Nuevo (Lugo)

上海书店出版社 上海

[illegible]

Este es material increíble que me se relaciona
y lo mismo material imposible para el Curator 23-24
Follerton 15 de Abril de 1974

Ed. Gaston
Fulham Village, Virginia

9. Inventario de mobiliario e material inventariable da escola de nenos de Vilaboa (A Pontenova)

Delegación
Provincial de
Educación, 1974,
sig. 105.417-06

Escuela { (1) Mixta de Vilar de Cabalos Taboada Lugo
Municipio Provincia

FECHA DE CREACIÓN

provisional definitiva

Orden de 1.º julio 1.931 Gaceta «B. O.» de 5 julio 1.931 Orden de «B. O.» de

Dirección escolar { núcleo de Vilar de Cabalos (parroquia) con una población de niños s 30
núcleo de id. id. de niños s 25
núcleo de id. id. de niños s
núcleo de id. id. de niños s

Total de población infantil 55

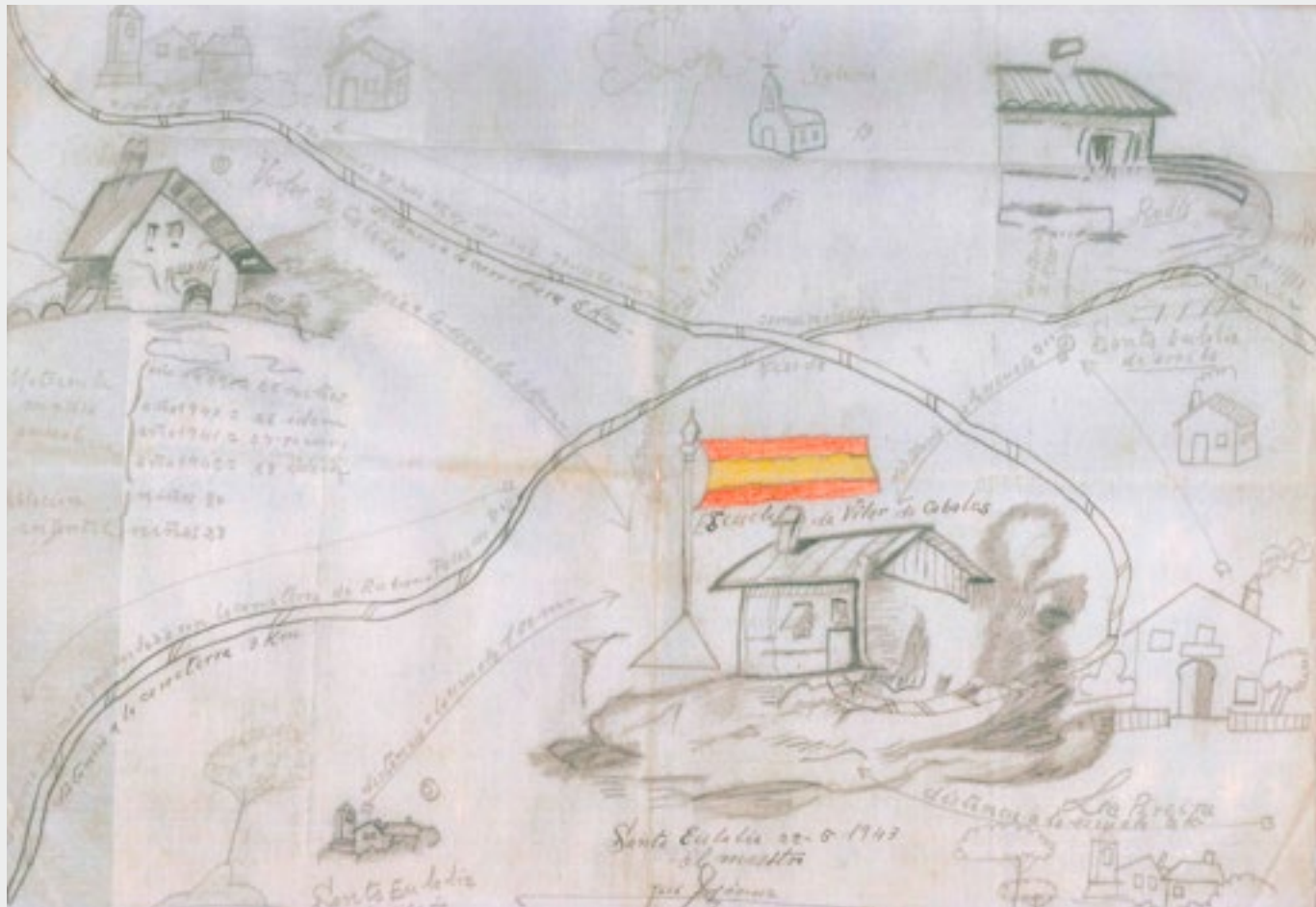
MATRICULA MEDIA

1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	Media total: <u>26</u>			
										25	26	27	28				

(1) Graduada con secciones: unitaria de niños o niñas, mixta, púrvulos, etc.

TIP. CENSA - 12000

10.
Estatística da
escola mixta de
Vilar de Cabalos
(Taboada)
Delegación Provincial
de Educación, 1943,
sig. 79327

11.
**Esbozo da escola
e o distrito escolar
da escola mixta de
Vilar de Cabalos
(Taboada)**
Delegación
Provincial de
Educación, 1943,
sig. 79327

ESCUELA DE Seoane (1).....

MUNICIPIO Monforte.....PROVINCIA Lugo.....

FECHA DE CREACIÓN

PROVISIONAL
Orden de.....B.O.de.....

DEFINITIVA
Orden de 1. Diciembre...B.O de 1926

DISTRITO ESCOLAR de Seoane

Núcleo de Mato.....con una población de diar = 10 niñas s

" Sancti....." decir = 13 niñas s

" Sancti....." decir = 13 niñas s

" Sancti....." decir = 13 niñas s

Total de población infantil.....

MATRICULA MEDIA

1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	as
1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	
								61	59	60	62	
1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942					
65	64	58	56	54	56	51	51					

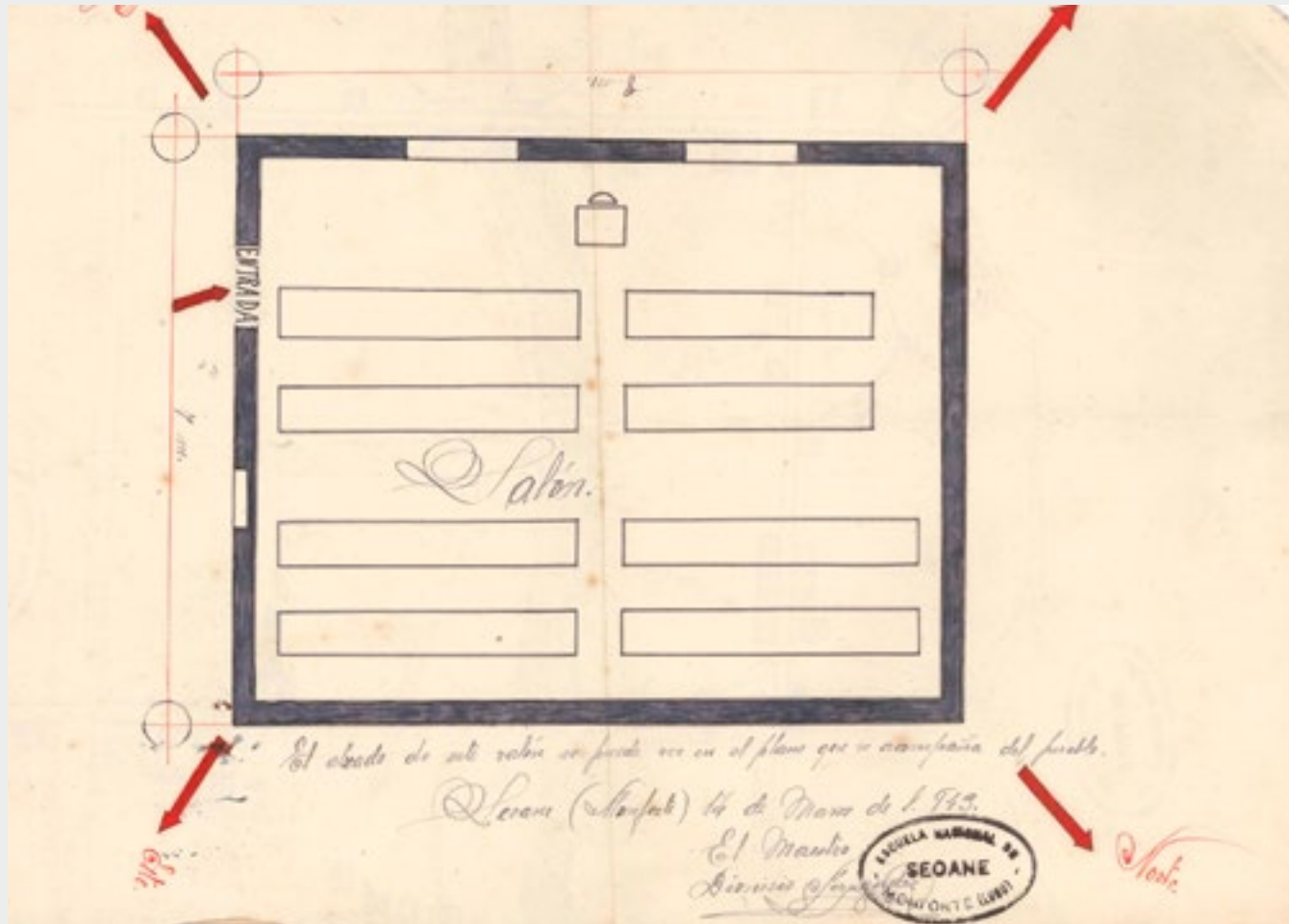
MEDIA TOTAL.....

El MAESTRO.
Américo Fernández

ESCUELA NACIONAL
SEOANE
MONFORTE (1988)

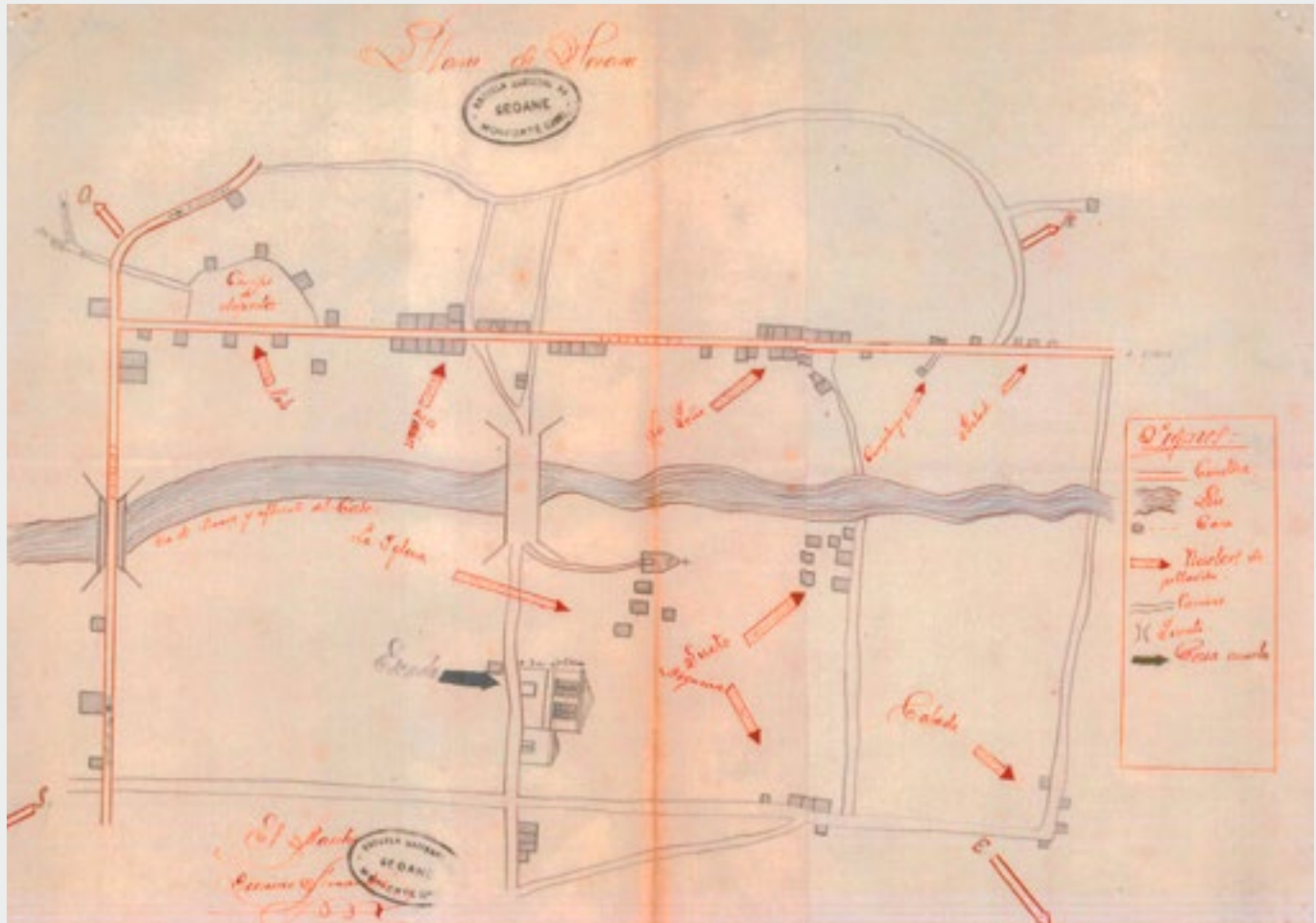
12.
Estatística
da escola
de Seoane
(Monforte de
Lemos)

Delegación Provincial
de Educación, 1943,
sig. 105.418-02

13.
Esbozo da
escola de Seoane
(Monforte
de Lemos)
Delegación
Provincial de
Educación, 1943,
sig. 105.418-02

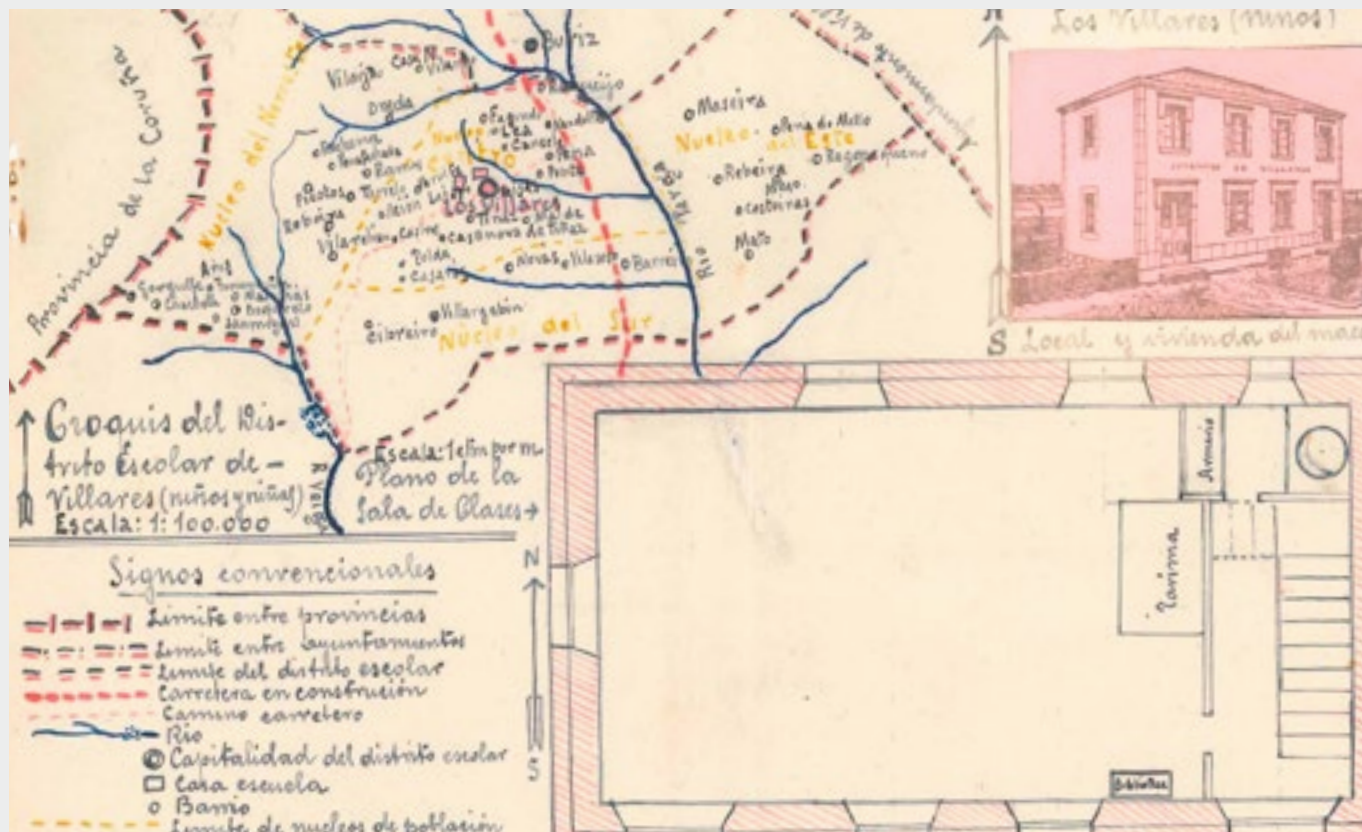
14.
Esbozo do
distrito escolar
da escola de
Seoane (Monforte
de Lemos)
Delegación Provincial
de Educación, 1943,
sig. 105.418-02

15. **Estatística e esbozo da escola e o distrito escolar da escola mixta de Noche (Vilalba)**
Delegación Provincial de Educación, 1943, sig. 79327

16. **Esbozo da escola de nenos de Os Vilaros (Guitiriz) e o distrito escolar das escolas de nenos e nenas de Os Vilaros (Guitiriz)**
Delegación Provincial de Educación, 1943, sig. 79327

Escuela { (1) Los Villares Traspanga Lugo
Unitaria de niñas Municipio Provincia

FECHA DE CREACIÓN

provisional definitiva

Orden de 1925 «B. O.» de _____ Orden de 1927 «B. O.» de _____

Distribución escolar { núcleo de Núcleo rural del Norte: 20 barrios con una población de sesenta y ocho niñas 68
núcleo de Idem idem del Centro: 30 barrios Id. Id. de cuarenta y ocho niñas 48
núcleo de Idem idem del Sur: 4 barrios Id. Id. de veinte una niñas 21
núcleo de Idem idem del Este: 4 barrios Id. Id. de doce niñas 12

Total de población infantil sesenta y nueve (149)

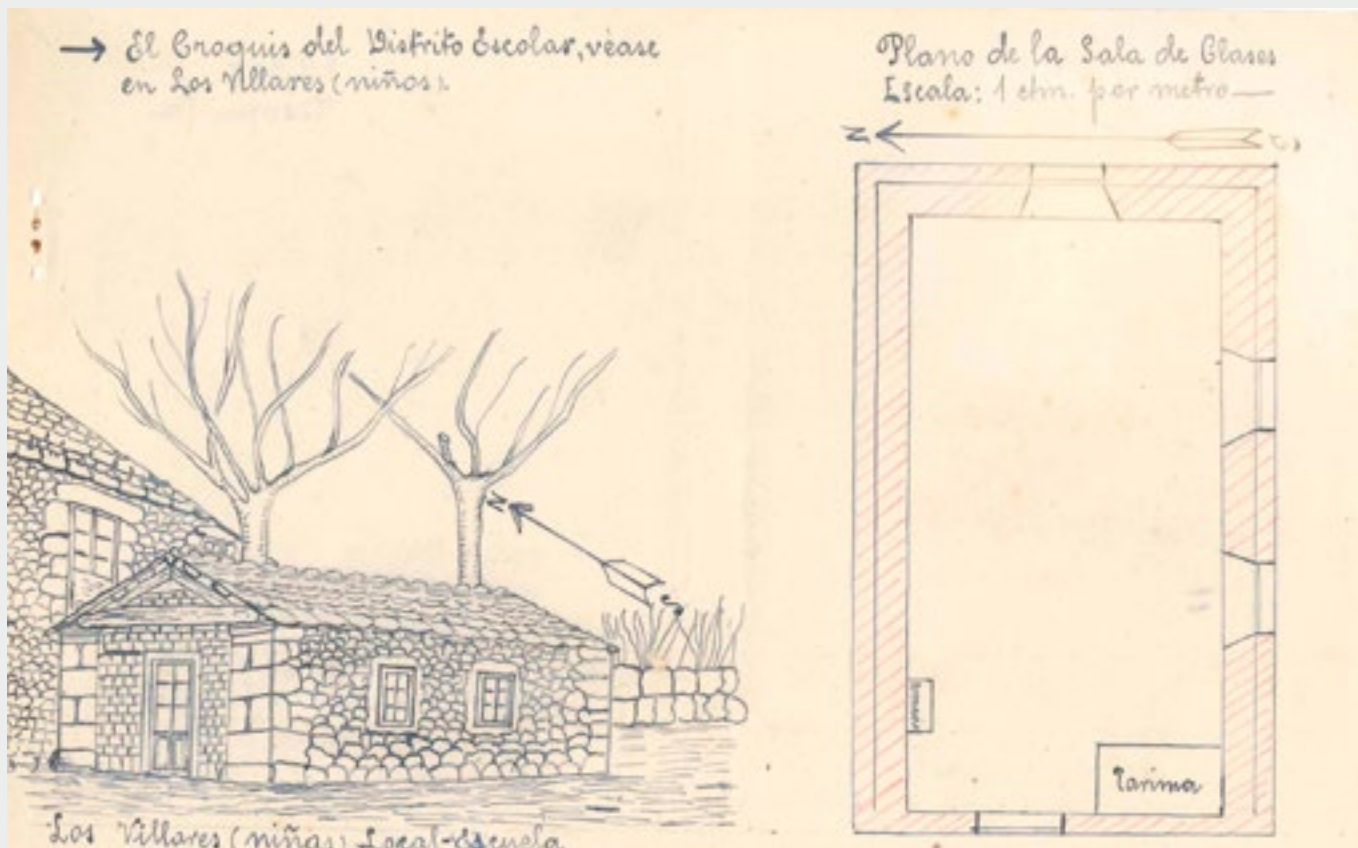
MATRICULA MEDIA

1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
																65	69
1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	Media total: <u>81'50</u>			
53	69	59	57	70	73	70	69	92	98	108	105	128	119				

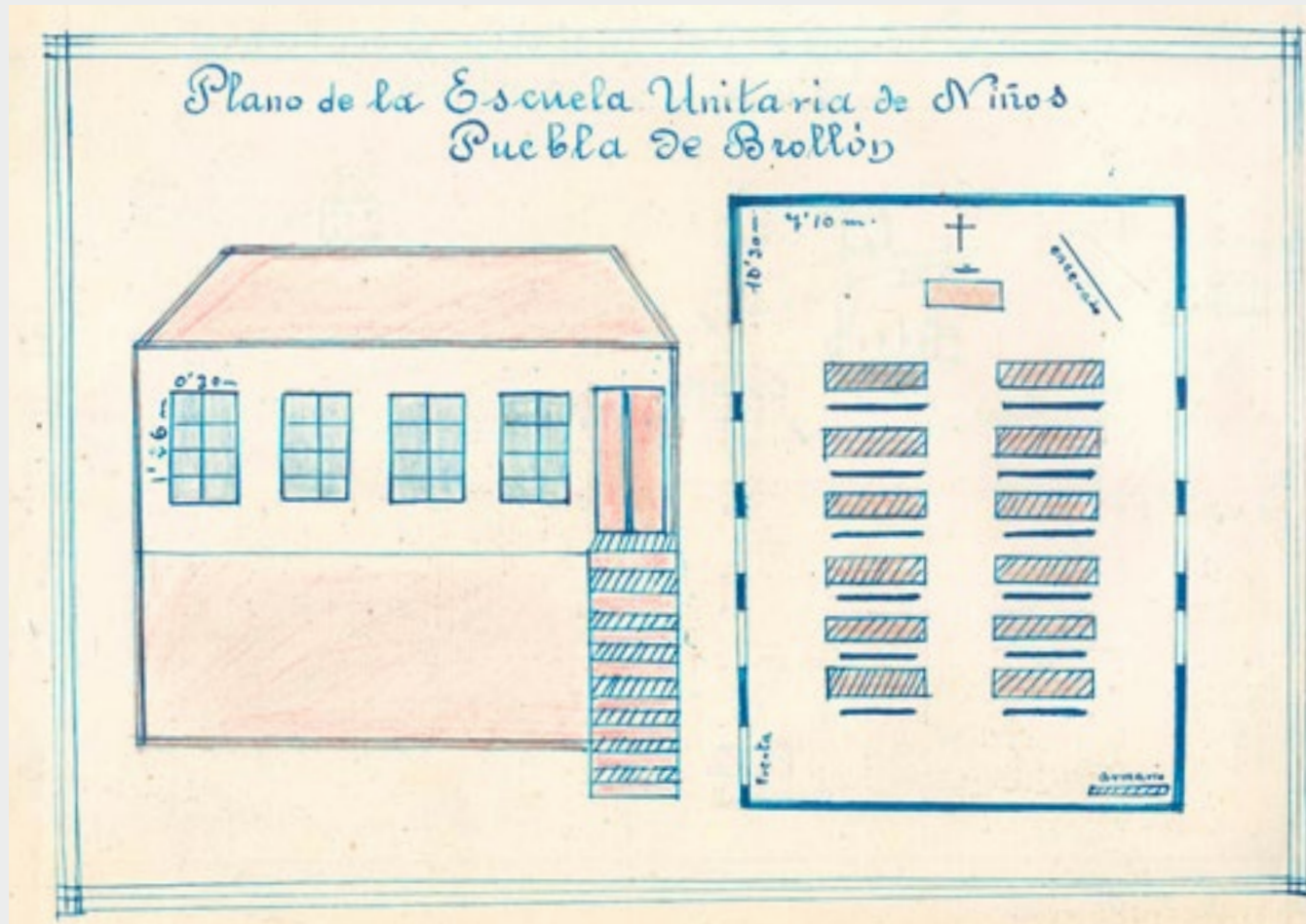
(1) Creóndase con _____ secciones: unitaria de niños o niñas, mixta, párvulos, etc.

TÍT. ORDA. LUGO

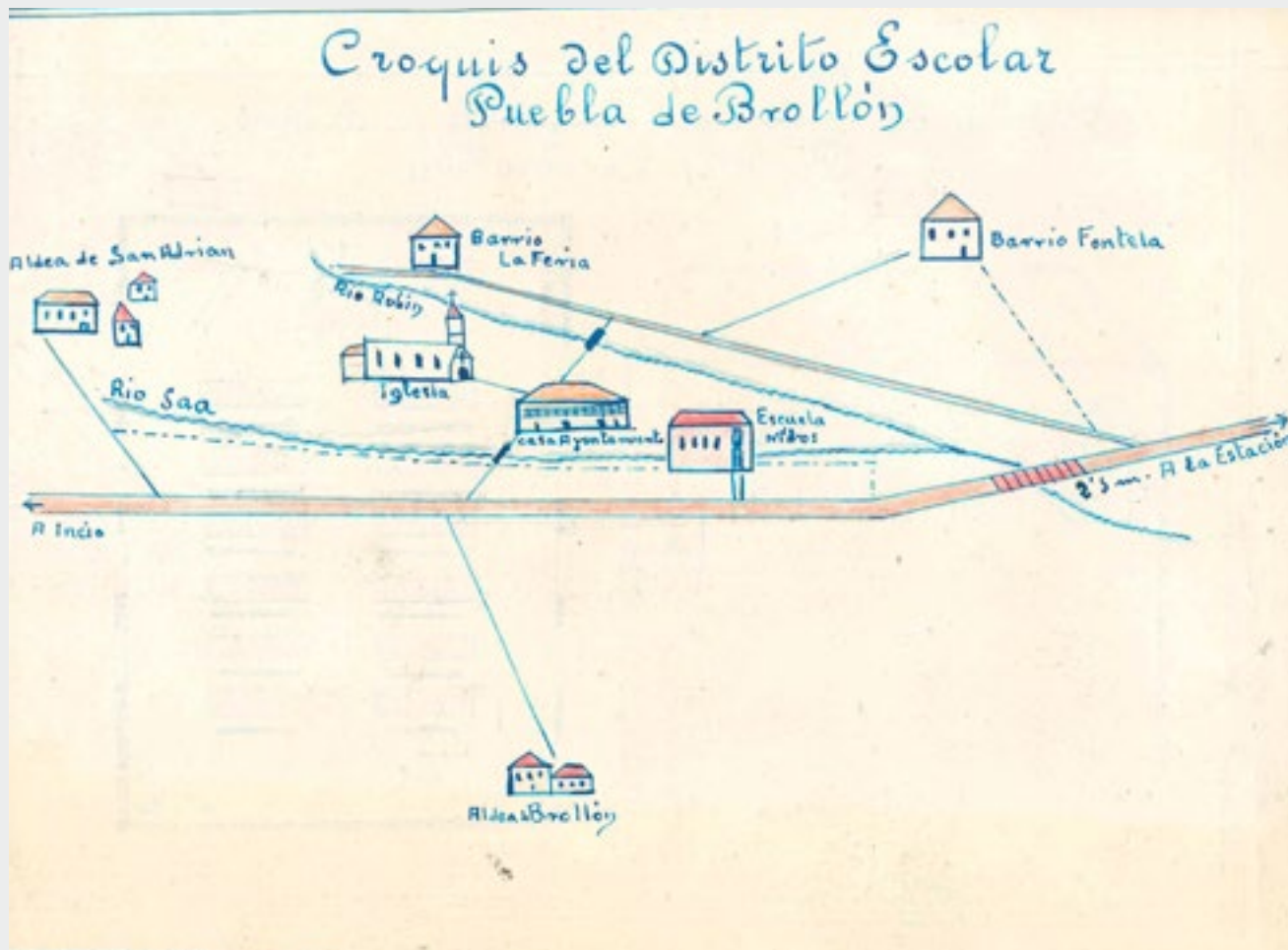
17.
 Estadística da
 escola de nenas
 de Os Vilares
 (Guitiriz)
 Delegación
 Provincial de
 Educación, 1943,
 sig. 79.327

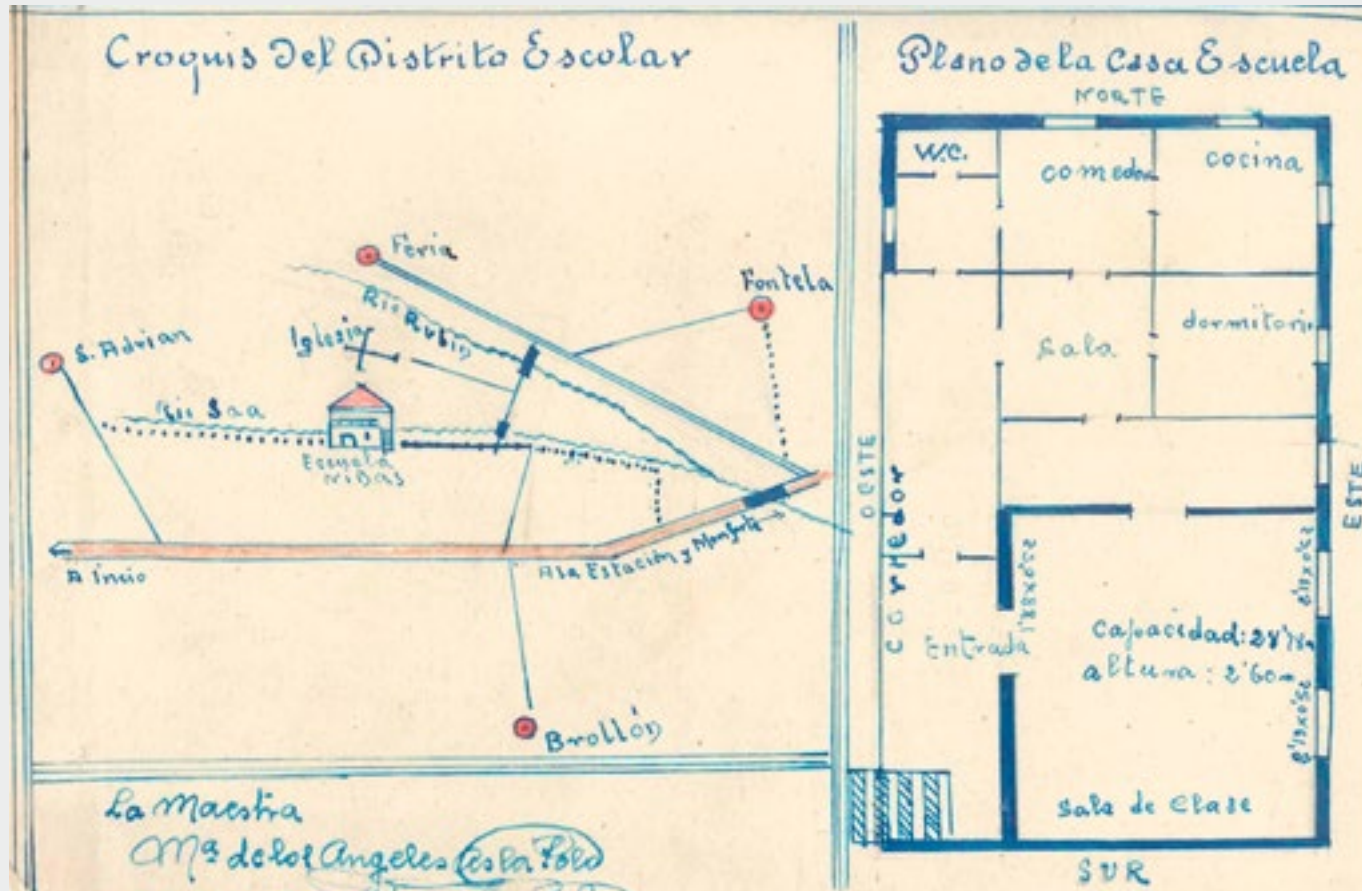
18.
Esbozo da escola
de nenas de Os
Villares (Guitiriz)
Delegación Provincial
de Educación, 1943,
sig. 79.327

19.
Esbozo da escola
de nenos da
Pobra de Brollón
Delegación Provincial
de Educación, 1943,
sig. 79.327

20.
Esbozo do distrito
escolar da escola
de nenos da
Pobra de Brollón
Delegación Provincial
de Educación, 1943,
sig. 79.327

21.
Esbozo da escola
e o distrito escolar
da escola de
nenas da Pobra de
Brollón
Delegación Provincial
de Educación, 1943,
sig. 79327

Escuela { (1) Unitaria de niños. Puebla de Brollón Lugo.
de Puebla de Brollón Municipio Provincia

FECHA DE CREACIÓN

provisional definitiva

Orden de _____ «B. O.» de _____ Orden de _____ «B. O.» de _____

Districto escolar { núcleo de Puebla de Brollón con una población de 356 niños s 99
núcleo de San Herman Id. Id. de 49 niños s 10
núcleo de Brollón - Rivas Id. Id. de 52 niños s 4
núcleo de Monte Id. Id. de 42 niños s 3

Total de población infantil 46

MATRICULA MEDIA

1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
<u>29</u>	<u>42</u>	<u>34</u>	<u>38</u>	<u>42</u>	<u>49</u>	<u>60</u>	<u>48</u>	<u>80</u>	<u>76</u>	<u>64</u>	<u>58</u>	<u>44</u>	<u>68</u>	<u>49</u>	<u>74</u>	<u>61</u>	<u>40</u>
1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	Media total: <u>50.</u>			
<u>61</u>	<u>44</u>	<u>55</u>	<u>50</u>	<u>49</u>	<u>60</u>	<u>49</u>	<u>42</u>	<u>38</u>	<u>33</u>	<u>40</u>	<u>44</u>	<u>44</u>	<u>46</u>				

(1) Graduada con _____ secciones: unitaria de niños o niñas, mixta, párvulos, etc.

TIP. GRATA - LUGO

(1) **Escuela** { Unitaria de Niñas de Puebla de Brollón Lugo
Puebla de Brollón Municipio Provincia

FECHA DE CREACIÓN

provisional definitiva

Orden de _____ «B. O.» de _____ Orden de _____ «B. O.» de _____

Matrícula escolar { núcleo de Puebla de Brollón con una población de _____ niñas 33
núcleo de San Adrián Id. Id. de _____ niñas 4
núcleo de Brollón - Rivas Id. Id. de _____ niñas 6
núcleo de Fontela Id. Id. de _____ niñas -

Total de población infantil 43

MATRICULA MEDIA

1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	Media total: <u>3.9</u>			
									<u>34</u>	<u>35</u>	<u>37</u>	<u>35</u>	<u>37</u>				

(1) Graduada son _____ secciones: unitaria de niños o niñas, mixta, párvulos, etc.

TOT. CENSO L. LUGO

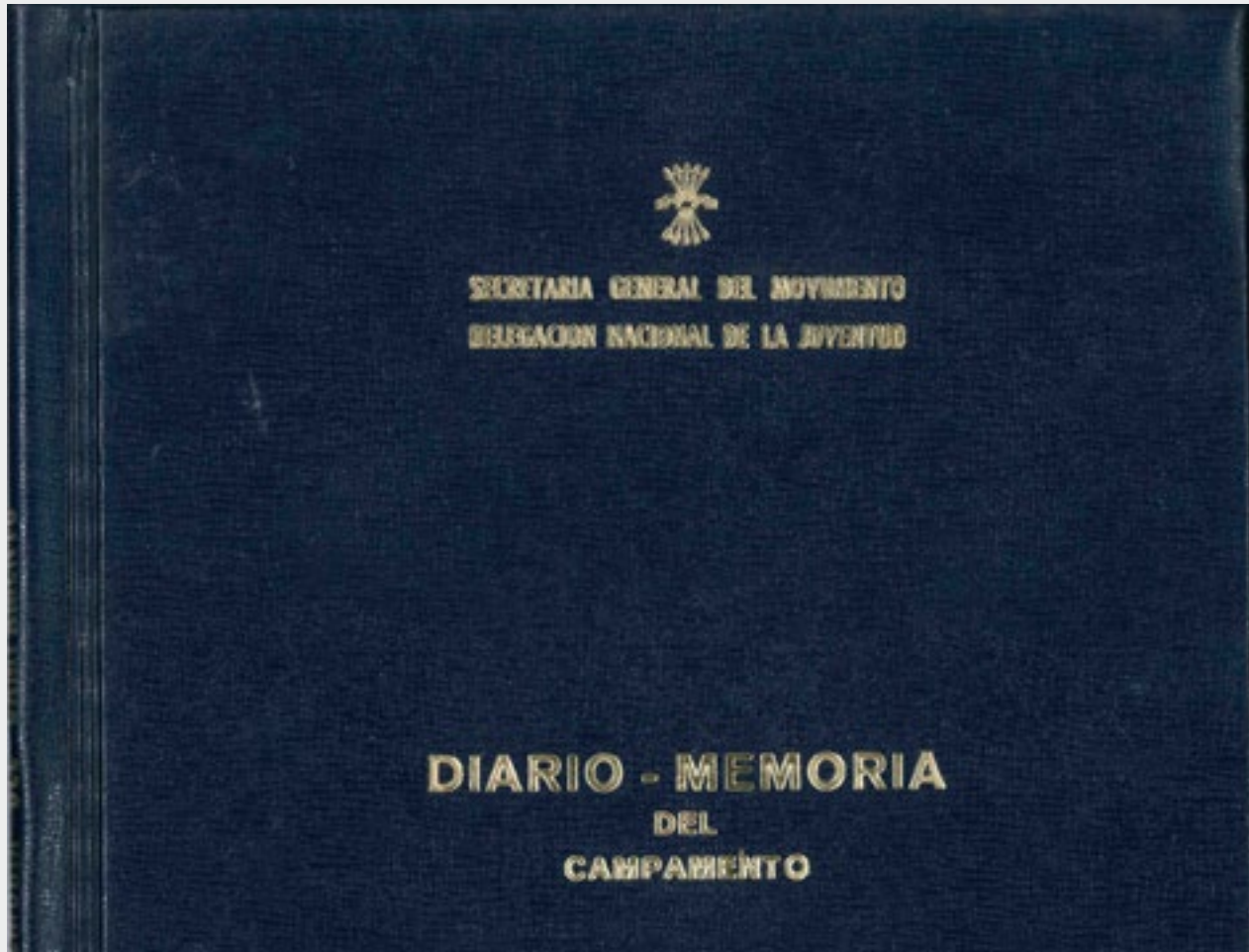
23.
**Estatística da
escola de nenas da
Pobra do Brollón**
Delegación Provincial
de Educación, 1943,
sig. 79.327

Documentos expostos

Presenza nas organizacións xuvenís

1.
Estatutos
da “Organización
Juvenil Española”
(O.J.E.) (Portada)
Frente de
Juventudes, 1960,
sig. 106.462-10

2.
**Diario-Memoria
do campamento
“JoséLuis de Arrese”
(Portada)**

Frente de Juventudes,
1970, sig. 106.444-02

3.
Diario-Memoria da
Escuadra "Apolo"
de Sarria (Portada)
Frente de
Juventudes, 1973,
sig. 106.456-11

4.
Reportaxe fotográfico
do campamento
“JoséLuis de Arrese”.
Forma parte do
Diario-Memoria
do devandito
campamento
Frente de Juventudes,
1971, sig. 106.444-03

CAMPAMENTO PROVINCIAL
DE LA JUVENTUD

EL COMITÉ PROVINCIAL OFICIA EL PRIMER ALMO-
JOR ACAMPADO DEL VERANO.-

EL JEFES DE CAMPAMENTO OFICIA UN TRATADO A LA OB-
JOS ENTREGA DEL CAMPAMENTO.-

REPORTAJE FOTOGRAFICO

...JEFES DE LA JUVENTUD

EL COMITÉ PROVINCIAL OFICIA AL PRIMER ALMO-
JOR ACAMPADO DEL VERANO.-

EL COMITÉ PROVINCIAL, OFICIA UN TRATADO A LA OB-
JOS ENTREGA DEL CAMPAMENTO.-

Registro folio N.º

Gobierno Civil de la Provincia de Lugo

SECRETARIA

Negociado *1.ª* N.º del expediente *110*

Año *1915* Mes de *junio*

Pueblo de *Lugo* Ayunt.º de *Lugo*

Partido *Lugo*

EXPEDIENTE *de la sociedad Los*
Exploradores de España (Comité pro-
vincial de Lugo)

5.
Portada do dossier
da asociación
“Los exploradores
de España-Comité
provincial de Lugo”
Gobierno Civil, 1915,
sig. 13034-18

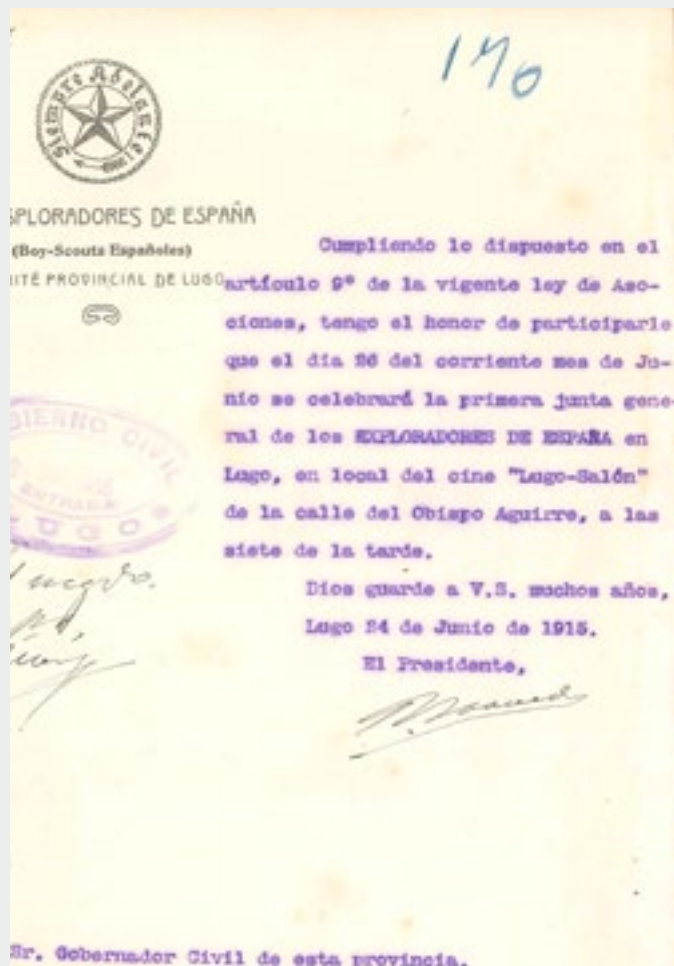
6.
Estatuto da
asociación
“Los exploradores
de España (Boy-
scouts españoles)”
(Portada). Forma
parte do dossier
da asociación
“Los exploradores
de España-Comité
provincial de Lugo”
Gobierno Civil, 1915,
sig. 13034-18

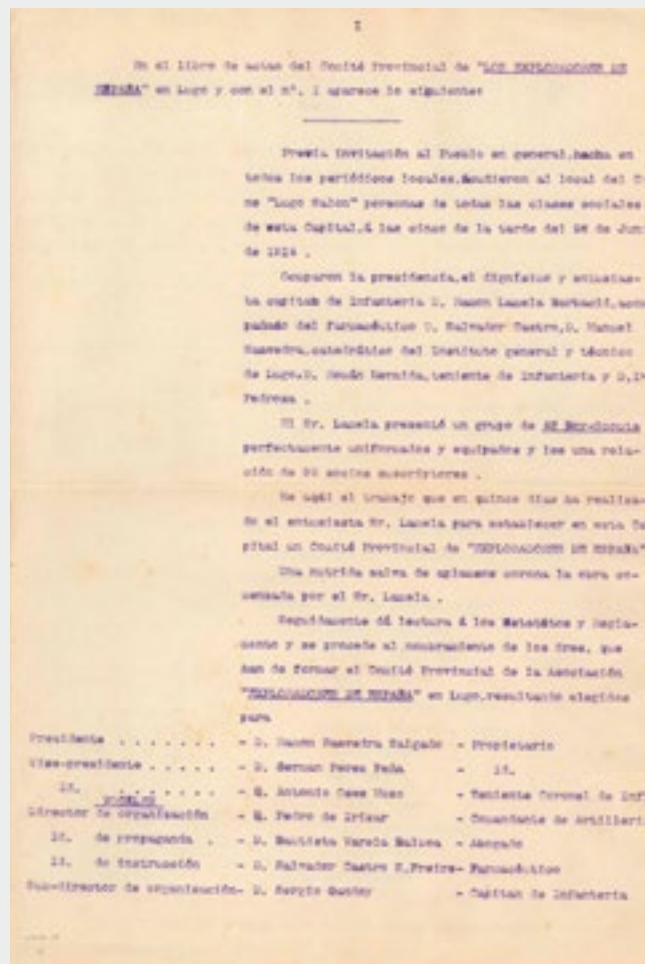

7.
Estatuto da asociación
“Los exploradores de España-Comité provincial de Lugo”.
(Páxina 1). Forma parte do dossier da asociación
“Los exploradores de España-Comité provincial de Lugo”
Gobierno Civil, 1915, sig. 13034-18

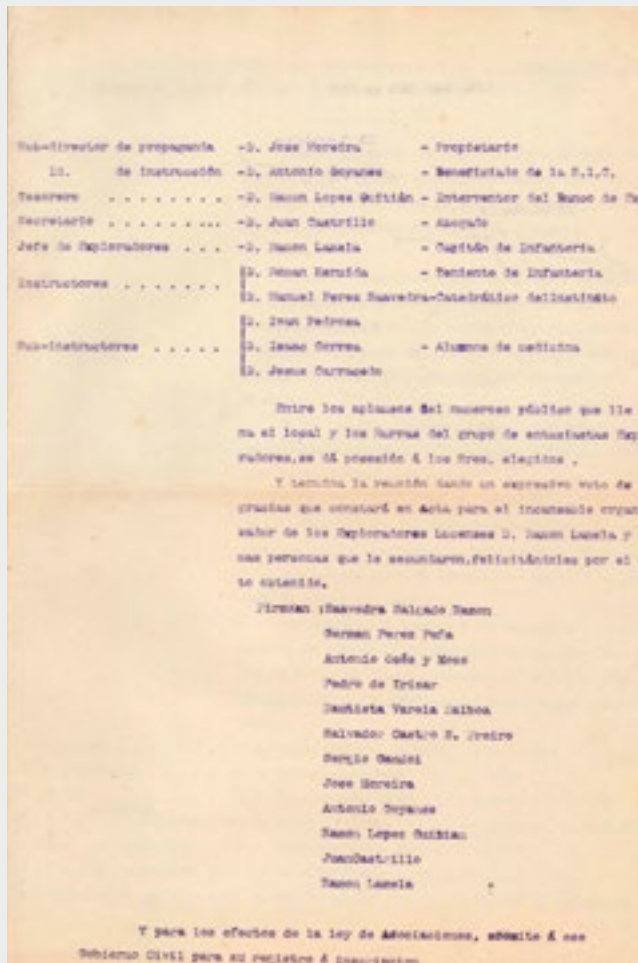
8.
 Carta do presidente
 da asociación “Los
 exploradores de
 España-Comité
 provincial de Lugo”.
 ao Gobernador
 Civil informándolle
 da celebración da
 primeira xunta xeral.
 Forma parte do
 dossier da asociación
 “Los exploradores
 de España-Comité
 provincial de Lugo”
 Gobierno Civil, 1915,
 sig. 13034-18

9.
Certificación da
acta de constitución
da asociación
"Los exploradores
de España-Comité
provincial de Lugo".
(Páxina 1r). Forma
parte do dossier
da asociación
"Los exploradores
de España-Comité
provincial de Lugo"
Gobierno Civil, 1915,
sig. 13034-18

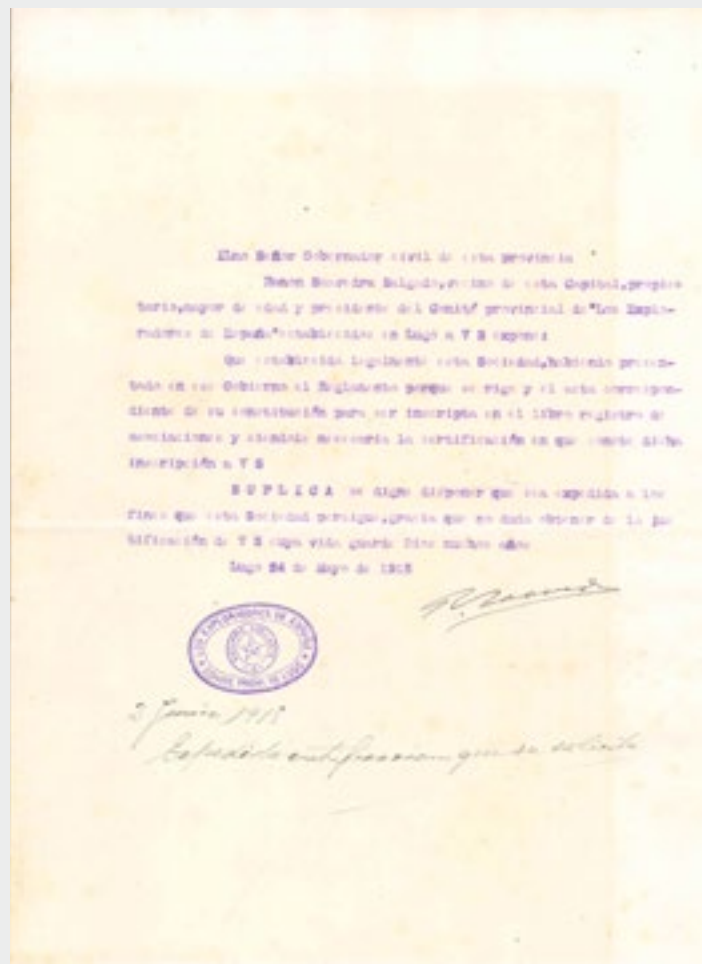
10 .
 Certificación da
 acta de constitución
 da asociación
 “Los exploradores
 de España-Comité
 provincial de Lugo”.
 (Páxina 2r). Forma
 parte do dossier
 da asociación
 “Los exploradores
 de España-Comité
 provincial de Lugo”
 Gobierno Civil, 1915,
 sig. 13034-18

11.
Certificación da
acta de constitución
da asociación “Los
exploradores de
España-Comité
provincial de Lugo”.
(Páxina 2v). Forma
parte do dossier
da asociación
“Los exploradores
de España-Comité
provincial de Lugo”
Gobierno Civil, 1915,
sig. 13034-18

12.
 Instancia do presidente
 da asociación
 “Los exploradores
 de España-Comité
 provincial de Lugo”
 ao Gobernador Civil
 solicitando a súa
 inscrición no rexistro
 de asociacións.
 Forma parte do
 dossier da asociación
 “Los exploradores
 de España-Comité
 provincial de Lugo”
 Gobierno Civil, 1915,
 sig. 13034-18

Documentos expostos

Presenza a través da acción de mestras e mestres

ADDA 10 1

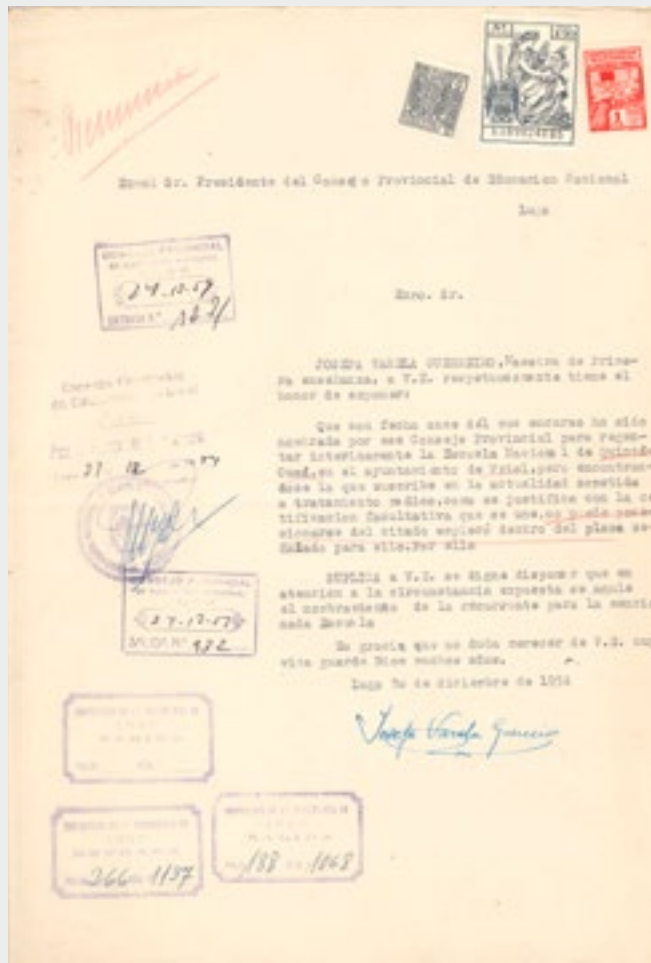
Dr. D. Joaquín García Ojeda, Inspector del R. Colegio Administrativo de Estudios Primarios, a las tres y media horas de la tarde del día once de enero de mil novecientos cincuenta y cinco, Presidente-Cuerpo y síndico, los Bnos. que al abajo se expresan, se tratan.

[illegible][illegible][illegible][illegible]

51.- Se acuerda nombrar sustituto de la Sección 24 de la Graciosa de Guittira a Dª Alfalia Rodríguez Díaz, a propuesta de la muestra propietaria por diáfano de licencia por circunstancias; Nombrar muestra sustituta de la escuela de Castelo-Lago a Dª Rievas Lucía Gómez, nº 1 de la lista de aspirantes a interinistas.

Y se habiendo más asuntos de que tratar, se levantó la sesión, de la que se extiende la presente acta por duplicado y cuyo original, recordado en el libro de actas correspondiente, firman todos los vocales asistentes.

1.
**Acta da comisión
permanente
de ensinanza
primaria (copia).
Forma parte do
expediente da
acta da comisión
permanente
de ensinanza primaria
do 08/01/1955**
Delegación Provincial
de Educación e
Ciencia, 1955,
siq. 105522-03

2.
**Instancia de Josefa
 Varela Guerreiro
 solicitando que
 se anule o seu
 nomeamento como
 mestra interina da
 escola de Quintá-
 Ousá (Frial). Forma
 parte do expediente
 da acta da comisión
 permanente de
 ensinanza primaria
 do 08/01/1955**
 Delegación Provincial
 de Educación e
 Ciencia, 1954, sig.
 105522-03

Resolución de primera instancia

Vista la anterior instancia suscrita por D.
Josefa Varela Guerreiro en virtud de que se le concede
la renuncia a la escuela de Quintá fundando dicha renuncia en
motivos de salud, la Inspectora que suscribe teniendo en
cuenta la frecuencia con que se producen dichas renuncias
y el perjuicio que con ellas se causa a la enseñanza, tiene
el honor de informar que no proceda acceder a la solicitud.
Lugo 11 de Diciembre de 1954

La Inspectora

3.
Certificado médico
presentado por
Josefa Varela
Guerreiro para
solicitar que
se anule o seu
nomeamento
como mestra
interina da escola
de Quintá-Ousá
(Friol). Forma parte
do expediente da
acta da comisión
permanente de
ensinanza primaria
do 08/01/1955
Delegación Provincial
de Educación e
Ciencia, 1955,
sig. 105522-03

MODELO A
Serie F
Nº 848375

CONSEJO GENERAL
DE
COLEGIOS MEDICOS DE ESPAÑA
SECCION ADMINISTRATIVA PARA EL EXAMEN
DE LOS PRONTOS

CERTIFICADO MEDICO OFICIAL

Colegio de _____

Don Ami de los Valguera al cargo de médico de 1.ª
en Medicina y Cirugía, con residencia en Lugo
asunto con el número 56 en el Colegio Oficial de Médicos de esta Provincia.

CERTIFICO: Que Josefa Varela Guerrero, madre natural y
legítima de José Varela Guerrero, allegando
la debida prueba de su filiación, que le confiere
la facultad para el ejercicio de su profesión docente con e
seu nomeamento como mestra interina
da escola de Quintá-Ousá (Friol). Forma parte do expediente
da acta da comisión permanente de
ensinanza primaria do 08/01/1955
Delegación Provincial de Educación e Ciencia,
1954, sig. 105522-03

Y para que así conste dando fe, y a instancia de la interesada
expido el presente CERTIFICADO en Lugo
a 26 de Diciembre de mil novecientos cincuenta y seis

Pase de fe

NOTA:—Este Certificado Médico será válido si se le acompaña un nono impreso otorgado por el Consejo General de los Colegios Oficiales de Médicos, debiendo, además, llevar anexo el acta del Colegio Médico Provincial en que sea favorable su expedición.

4. Certificado médico presentado por Josefa Varela Guerreiro para solicitar que se anule o seu nomeamento como mestra interina da escola de Quintá-Ousá (Friol). Forma parte do expediente da acta da comisión permanente de ensinanza primaria do 08/01/1955 Delegación Provincial de Educación e Ciencia, 1954, sig. 105522-03

5.
 Instancia de
 Andrés Sanjurjo
 Paz solicitando
 permiso para
 ausentarse do seu
 posto de mestre da
 escola de Viloalle
 (Mondoñedo) para
 acudir a exames
 de oposición.
 Forma parte do
 expediente da
 acta da comisión
 permanente de
 ensino primario
 do 08/01/1955
 Delegación Provincial
 de Educación e
 Ciencia, 1954,
 sig. 105522-03

Documentos expostos

**Presenza directa: documentos
creados por nenas e nenos**

1.
Traballo presentado
por Marta Belén
Dacal, alumna do
colexio "Rosalía
de Castro" de Lugo
(Portada). Forma
parte do dossier
de actividades
organizadas con
motivo da celebración
do "Día del Libro"
Delegación Provincial
de Cultura, 1979,
sig. 12559-02

Había una vez un niño, que vivía en el campo y era muy pobre.

Los padres lo mandaron a la escuela, él muy contento de estar en ella, aprendió rápidamente a leer y a escribir.

Cuando terminó la escuela, empezó a estar triste ya no tenía distracción, ya no tenía aquellos libros, ya no tenía aquella maestra que lo quería tanto, ya no tenía nada.

Un día paseando por el campo, encontró un libro abandonado, el libro estaba muy triste porque no tenía a nadie que lo cuidase. El niño lo cogió. El libro tenía miedo porque no sabía como lo iba a tratar.

Entonces él le dijo:

2.
Traballo presentado por Marta Belén Dacal, alumna do colexio "Rosalía de Castro" de Lugo (Páxina 1). Forma parte do dossier de actividades organizadas con motivo da celebración do "Día del Libro" Delegación Provincial de Cultura, 1979, sig. 12559-02

— No te asustes, yo, no te voy a hacer daño, porque
quiero a los libros y tú eres el único que tengo, así
que te voy a tratar bien y te cuidare' mucho.

Entonces el niño y el libro marcharon contentos,
casa, el libro porque yo tenía dueño y el niño, porque
ya tenía un amigo.

3.
Traballo presentado
por Marta Belén
Dacal, alumna do
colexio "Rosalía
de Castro" de Lugo
(Páxina 2). Forma
parte do dossier
de actividades
organizadas
con motivo da
celebración do
"Día del Libro"
Delegación Provincial
de Cultura, 1979,
sig. 12559-02

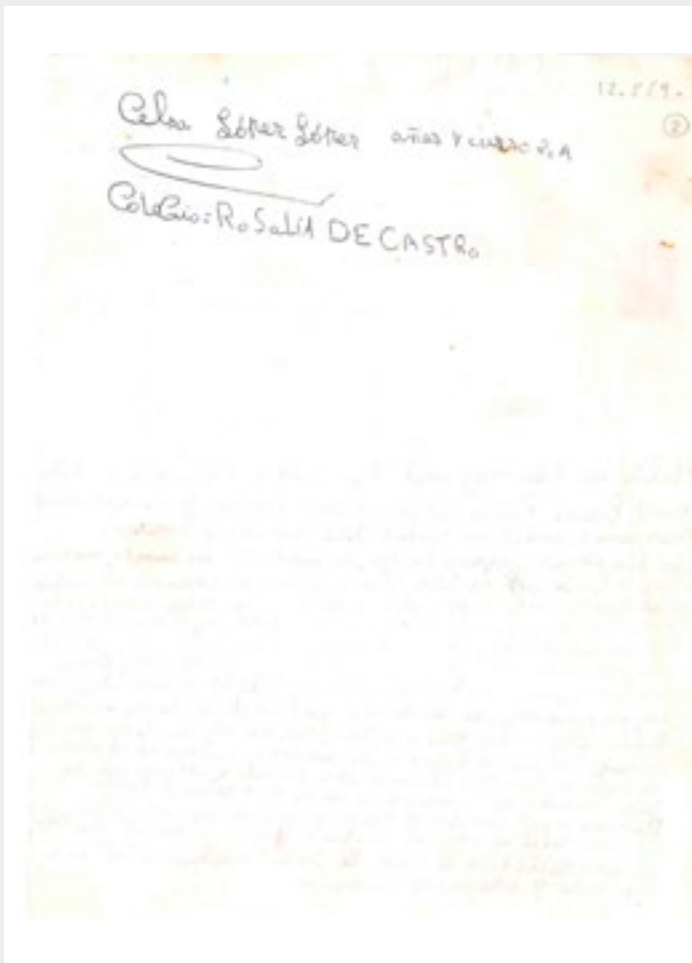
4.
Traballo presentado
por Carlos Iglesias
Rebolo. Forma
parte do dossier
de actividades
organizadas
con motivo da
celebración do
“Día del Libro”
Delegación Provincial
de Cultura, 1979,
sig. 12559-02

5.
Trabalho presentado
por unha nena
chamada María
Jesús. Forma
parte do dossier
de actividades
organizadas
con motivo da
celebración do
"Día del Libro"
Delegación Provincial
de Cultura, 1979,
sig. 12559-02

6.
Trabajo presentado
por Celsa López
López, alumna do
colexio "Rosalía
de Castro" de Lugo
(Páxina 1r). Forma
parte do dossier
de actividades
organizadas
con motivo da
celebración
do "Día del Libro"
Delegación Provincial
de cultura, 1979,
sig. 12559-02

7.
 Trabajo presentado
 por Celsa López
 López, alumna do
 colexio "Rosalía
 de Castro" de Lugo
 (Páxina 1v). Forma
 parte do dossier
 de actividades
 organizadas
 con motivo da
 celebración do
 "Día del Libro"
 Delegación Provincial
 de Cultura, 1979,
 sig. 12559-02

8.
Traballo presentado
por J. Carlos Gárate
Castro, alumno do
colexio "Sagrado
Corazón" de Lugo
(Portada). Forma
parte do dossier
de actividades
organizadas con
motivo da celebración
do "Día del Libro"
Delegación Provincial
de Cultura, 1979,
sig. 12559-02

